JOULUNA 1938

Uusi HUOMEN

»ÄLKÄÄ ANTAKO TULEN SAMMUA«

Uusi HUOMEN

ISÄNMAALLIS-KANSALLINEN NAISTEN LEHTI

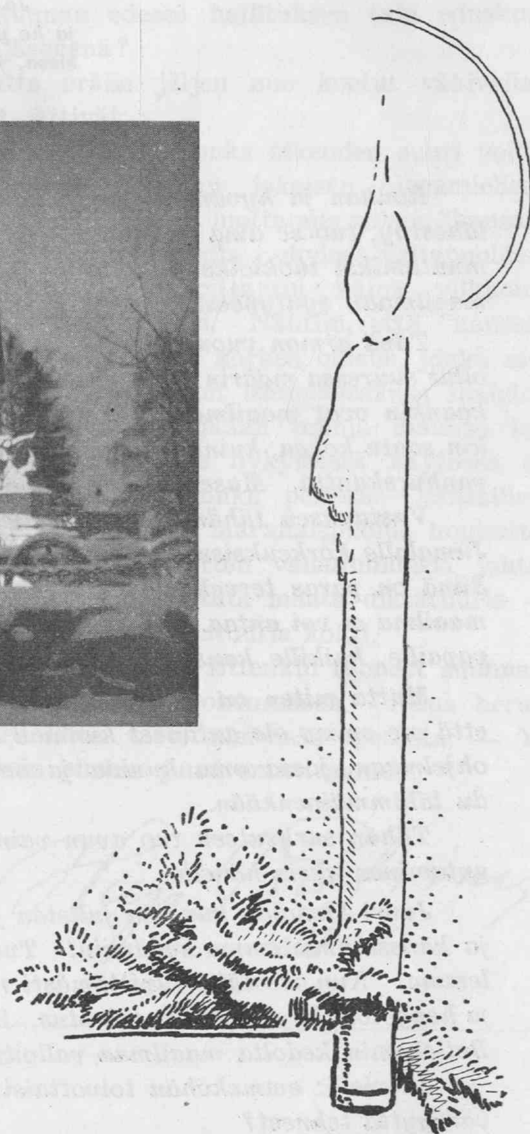
Toimitussihteeri:
ELSA VUORJOKI
Puh. 45 336
Taloudenhoitaja:
TYYNI LEISIO

HILJA RIIPINEN, päätoimittaja
Toimituskunta:
ELNA HETEMÄKI, VIOLA KUISTIO
ANNA POHJANHEIMO, EEVI SOLANNE
Julkaisija: KUSTANNUS-OY. RASTI

TOIMISTO:
Helsinki
Neitsytpolku 7
Puh. 64 159 Klo 10—13
Tilaushinta vsk. 30:—

N:o 12—15 — 15. 12. 1938

Pyhä yö on mailla hartaanhiljainen.

Korut kuuran kiiltää lailla kyynelten.

Yli haudan tähtien soihdut ylhät on.

Kaks' sankariveljeä mullassa kalmiston.

Ja maassa rauha ihmisten kesken

Ja yhtäkkiä oli enkelin kanssa suuri joukko taivaallista sotaväkeä, ja he ylistivät Jumalaa ja sanoivat: "Kunnia olkoon Jumalalle korkeuksissa, ja maassa rauha ihmisten kesken, joihin hänellä on mielisuosio!"

Luuk. 2: 13—14.

Rauhan ja hyvän tahdon juhla on taas ovella. Kun se vuoden kierroksen jälkeen meitä lähestyy, tuo se aina mukanaan aavistuksen Jumalan rauhasta ja mielisuosiosta. Ainakin muutamiksi tuokioiksi hiljentyy ihmiskunta kuuntelemaan joulukelloja ja niitten viestiä maailmaan syntyneestä Vapahtajasta.

Tänä armon vuonna lienee joululla erikoisen hartaita odottajia. Onhan kulunut vuosi ollut suuressa määrin epävarmuuden ja levottomuuden vuosi. Tänne kotoiseen maan kolkkaankin ovat maailman tapahtumien mainingit ulottuneet. Ja aivan viime aikoina on täälläkin saatu kokea, kuinka paljon on olemassa katkeraa pahansuopaisuutta, väkivaltaa ja epävanhurskautta. Masentuneina ja pelokkaina on kyselty: mitä huominen tuo tullessaan?

Vastauksen tähän antaa enkelien ylistys kahden vuosituhannen takaa: "Kunnia olkoon Jumalalle korkeuksissa, ja maassa rauha ihmisten kesken, joihin hänellä on mielisuosio!" Siinä on paras tervehdys, mitä ollenkaan esittää voidaan. Julistaahan se sitä rauhaa, mitä maailma ei voi antaa. Ja kaikille se toivotus on tarkoitettu: vanhoille ja nuorille, orjille ja vapaille, kaikille kansoille, tälle kovia kokeneelle Suomen kansallekin.

Mutta miten on mahdollista, että ihmiset eivät ole sitä ottaneet vastaan? Eiköhän siksi, että me emme ole antaneet kunniaa Jumalalle. Se vaatisi nöyryyttä, joka taas ei sovi siihen ohjelmaan, jossa oma kunnia ja oma itsekäs minä ovat pääasioina. Eikä siihen liioin mahdu lähimmäinenkään.

Tähän surkeuteen tuo avun vain nöyrtyminen Jumalan väkevän käden alle ja kunnian antaminen yksin hänelle.

Juuri Jumalan kunniaa julistaa joulu. Siinä sen rauhan salaisuus. Tulkoon se meidän ja kanssaihmistemme sydämiin! Tuokoon se rauhan kodeillemme, kansallemme ja maallemme! Kun me tätä vilpittömästi rukoilemme, niin silloin ei toivotuksemme ole ponneton ja hengetön hyvän joulun toivotus. Se on sitä ilosanomaa, joka ensimmäisenä jouluyönä lähti Betlehemin kedolta maailmaa valloittamaan.

Ja vielä: emmeköhän toivottaisi vilpittömästi hyvää joulua niillekin, jotka ovat meille vääryyttä tehneet?

"Kunnia olkoon Jumalalle korkeuksissa, ja maassa rauha ihmisten kesken — —!"

OLAVI LÄHTEENMÄKI.

Väkivallan alla

Lehtemme on kokenut sitten viime numeron ainutlaatuista. Marraskuun numeroita odottaissamme painosta, tuli järkyttävä tieto: Sisäministeriön käskystä takavarikoitu valmiiksi painetut arkit ja viety pois. Ei milloinkaan tässä maassa, joka sentään on elänyt yönpimeitä sortovuosiakin vieraan vallan alla, ei milloinkaan naisten lehdelle ollut tällaista tapahtunut. Eikö ollakaan enään lailla hallitussa maassa? Onko menneitten sortovuosien painajainen noussut esiin? Kun isänmaallis-kansallinen sana väkivalloin estetään?

Sisäministeri Kekkonen selitti eduskunnalle tekonsa — ilmoitti yhdistyslain nojalla lopettaneensa Isänmaallisen Kansanliikkeen toiminnan ja kieltäneensä 18 lehteä ilmestymästä. Näitten joukossa Uuden Huomenen. Kun ministeri Kekkonen ilmoitti tekonsa tukena olevan riittävästi "juriidisia auktoriteetteja", riensi eduskunta vahvistamaan "valtioteon" ja kehoittamaan uusiin samankaltaisiin. Vasta oikeudessa selvisi, että ministeri Kekkonen oli jättänyt huomioonottamatta presid. Ståhlbergin lausunnon, joka tuomitsee lehtien lakkauttamisen ilman muuta yhdistyslain nojalla. "Valtioteko" oli pitkäaikaisen valmistelun tulos. Helsingin raastuvanoikeudessa oli riittänyt kaksi päivää lukea syytekirjoja. Merkillisiä papereita — kertoivat paikalla olleet. — Enimmäkseen irrallisia lauseita puheista ja kirjoituksista. Lehdestämme tosin ei riviäkään, ei yhtään sanaa syytettä. Lakkautettu siis — muuten vain. Nimettömiäkin tiedonantoja. Mustia ja sinisiä paitoja ja puseroita avatuin kauluksin ja kääriytyin hihoin. Sekin mahtui aineistoon, vaikka paitalakia esim. ei vielä ole säädettykään. Koululaisten oloa — ei naamiaisissa, tansseissa ja huvipaikoissa — sitä ei ministeriö kiellä — vaan Isänmaallisen Kansanliikkeen juhlissa ja tilaisuuksissa ja kesäisillä leireillä. Pitkältä kertomusta Kuopiossa sattuneesta poikamaisesta rötöksestä, joka oli asiaankuulumatonta. Mutta vaikka kansa kuinka odotti ja tuomarit kuinka tarkkaan lukivat, syyttävää asiaa ei löydetty.

Niin ratkesikin joulukuun ensimmäisen yön hetkinä oikeuden tuomio: Sisäministerin tekoon ei ollut aihetta. Se oli lainvastainen ja peruutettava heti.

Voisikohan missään toisessa maassa joku ministeri tällaisenkin jälkeen esiintyä esim. eduskunnan edessä hallituksen tahi eduskunnan jäsenenä?

Mutta erään jäljen nuo koetut väkivallan viikot jättivät.

Sen ilon ohella, jonka oikeuden suuri voitto toi, särkyi varmaan jokaisen oikeamielisen kansalaisen mielestä luottamus siihen "kansanvaltaan", jonka nojalla nykyiset valtapuolueet hallitsevat. Se osoittautui näinä viikkoina suureksi petokseksi. Nähtiin, että "kansanvalta" ei olekaan se korkea oikeus, jonka mukaan kansalaisilla on isänmaassansa mahdollisuus vointinsa mukaan toimia maansa hyväksi, vaan että se nykyisessä käytössä on vain valhekaapu, jonka peitossa kansallista heräämistä vihaava marxilaispuolue houkuttelee muitten puolueitten vallanhimoisia johtajia kuljettamaan tätä maata diktatuuria — punaisenväristä diktatuuria kohti.

Sorronviikot ovat sittenkin tuoneet suunnattoman arvokkaan kokemuksen. Jospa herättäisiin! Ettei tarvittaisi lisää opetusta. — Yö on usein pimein juuri ennen aamua.

Hilja Riipinen

Hyvää joulua toivottaa
Uusi Huomen kaikille ystävilleen!

MAILA TALVIO:

Gustav Pezoldin terveiset

Toista vuotta sitten ollessani esitelmäretkellä Saksassa, jouduin matkustamaan Leipzig'istä Müncheniin, viikolla, jolloin Garmisch Partenkirchenissä kilpailtiin maineesta ja kunniasta. Suuren müncheniläisen kustannusliikkeen johtaja oli ystävällisesti halunnut puhua kanssani ja niin minä jouduin täpötäyteen pikajunaan, jossa tuskin muusta puhuttiin kuin urheilusta ja urheilukansoista. En kiellä, että suomalaisena oli mieluisaa olla mukana tuossa juhlatungoksessa. Isänmaastani puhuttiin ystävällisesti, vaikken mitenkään ollut ilmaissut kuuluvani kansaan, joka näinä päivinä täällä oli niin korkeassa kurssissa. Mutta sitten sattui joku kanssamatkustajista, junan seisoessa silmänräpäystään jollakin asemalla, ulos katsellessaan ja nähdessään jonkun miehen kiirehtivän junaa kohden, lausumaan: "der läuft ja wie der Nurmü" — tuohan juoksee kuin Nurmi —. Tämä tuntui niin kauhean hauskalta, että suomalainen vaununnurkassaan puhkesi iloiseen hymyilyyn ja paljasti itsensä. "Vai olette te suomalainen?" "Tunnetteko Nurmen?" "Tunnetteko Iso-Hollon?" Hävetti sanoa, etten persoonallisesti tuntenut urheilijasankareitamme. Mutta riittihän heistä puhumista muutenkin ja ihmetellä myöskin täytyi, miten selvillä täällä oltiin poikiemme saavutuksista. Jo se merkitsi jotakin, että olin aamuisin, lähtiessäni kävelylle, nähnyt Nurmen harjoitukseen juoksevan kotini portin ohi. Nyt kysyttiin, oliko "Nurmi" suomea ja mitä sana merkitsi. Ehkäpä rakastettaville Suomen ystäville tuli pieni lisä ihailtuun Nurmi-kuvaan, kun kävi selville, että nurmi merkitsee ruohoa, Gras, tuoretta ruohoa — kaunista, sehr schön. Päivän tunnit kuluivat alinomaisessa juhlakohinassa nopeasti kiitävän vaunun osastossa, kunnes vihdoin viimein kuuden tienoissa illalla saavuttiin Müncheniin. Oli sumuista ja sulavaista. Paisuvien lehtinuppujen yhtämittainen kehkeytyminen tuntui suurkaupungin ilmassa.

Minulle oli hotellissa tilattu huone ja luottavaisena astuin suureen eteishalliin, missä juhlahumu ei suinkaan ollut pienempi kuin junassa oli ollut. Kaikki huoneet varatut! Ei mitään mahdollisuutta. Ei, ei kylpyhuoneessakaan. Ei, ei sovi viettää yötä edes tässä tuolilla istuen, sillä siihenkin on jo joku tilannut turvapaikan yöksi. Soitettiin viiteen hotelliin. Kaikki huoneet varatut. "Lähtekää yöksi Augsburgiin", neuvottiin, "matkahan on lyhyt ja ehkä siellä olisi tilaa. Nämä ovat nämä kisapäivät tällaisia yltäkylläisiä!" Baijerilainen hotellipalveluskunta hymyili leveää hyväntahtoista hymyä ja vastasi hätäilemättä muukalaisen moniin kysymyksiin. Vihdoin viimein ei minulla ollut muuta mahdollisuutta kuin soittaa erääseen numeroon, joka minulle oli annettu kaiken varalta. En ensinkään tietänyt minne soitto johti. Miehen ääni — miellyttävä ja kohtelias — vastasi, lausui nimen, jota en tietenkään kuullut, ja lupasi lähettää vastaani auton sekä toimittaa yösijan.

No niin, ei siis tarvittu lähteä Augsburgiin eikä enempää seikkailla täällä kuuluisassa Münchenissä. Mutta hiukkasen minua sittenkin pelotti nyt joutua suuren kustannusliikkeen johtajan eteen ja ehkä joutua tuottamaan vaivaa hänen kotiinsa. Väsytti pitkän junamatkan ja kaiken sillä sattuneen juhlatouhun jälkeen. Iloisten, ystävällisten ihmisten loputon liikehtiminen ja puheensorina loittoni nyt loittonemistaan ja havahduin pienestä horrostilasta, kun hyvin puettu autonkuljettaja seisoi edessäni, ilmoittaen, että hän on johtaja Pezoldin käskystä saapunut minua noutamaan.

Me ajoimme parikymmentä minuuttia suurkaupungin kohinan läpi ja saavuimme hiljeneville kaduille, missä kauniit puurivit tuntuivat johtavan tuntemattomia kohtaloja kohden. Seis — nyt oltiin perillä. Suuri kivimuuri, kajahteleva porraskäytävä, ja aukenipa tamminen ovi: valkoisessa askeettisesti sisustetussa eteisessä seisoi pitkä, solakka, keski-ikäinen mies — saksalainen kiireestä kantapäähän asti, tarmokas, teräksinen, tahtova ja tunteva, hymyillen kuin ystävälle, joka saapuu pitkältä matkalta.

— Ich bin der Kapitän von ”Aselaiva”. — Olen ”Aselaivan” kapteeni.

Hämäännyin siinä määrin hyvyydestä, millä tämä vastaanotto tapahtui, suomalaisesta sanasta ”aselaiva”, minkä tämä komea, tuntematon mies oudon hartaalla äänenpainolla ja terässinisten silmien säteillessä lausui, että vastatervehdykseni lienee supistunut varsin turhaksi.

Aselaiva? Aselaiva?

Muistin toki selvästi, että salaperäisistä aselaivoista oli vuosikauden kuiskailtu Suomessa pimeimpinä aikoina ennen punakapinaa. Ja muistin, että maailmansodan kestäessä oli suoritettu satumaisia tekoja laivoilla, jotka nähtiin niinkuin aave nähdään ja joita ei millään ihmisvoimalla tavoitettu. Mutta eiväthän ne tänne kuuluneet. Aselaiva? Miten on selitettävä, että tämä Langen-Müllerin toimitusjohtaja Münchenissä esittää itsensä A s e l a i v a n kapteenina?

Olin tullut lämpöiseen saksalaiseen kotiin, missä on kaikki mitä tarvitaan, mutta ei mitään liikaa. Puhdaspiirteinen naisellinen emäntä hoivaa vierasta miehensä vierellä. Heidän läheinen keskinäinen suhteensa ja suhde lapsiinsa tuntuukin olevan sen lämmön lähde, mistä täällä viihtyisyys vuotaa. Talon nuoret käyvät heti innostuneina puhumaan suomalaisista urheilijoista. Suomi ei yleensäkään ole täällä tuntematon maa. Aselaiva? Vähitellen alan muistaa K. A. Wegeliuksen teosta, joka kuvaa vapaussotamme ensimmäisten jääkärien ja aseiden seikkailurikkaita retkiä Equity-laivalla Suomeen 1917. Näenkö siis nyt edessäni Equityn kapteenin, Gustav Pezoldin, jonka uljuus, uskaliaisuus, kylmäverisyys ja vastuunalaisuuden tunne herättivät jääkäriemme ihmettelyn ja ihailun, kun he hänen komennuksessaan läpi vaarallisten miina-alueiden ja syyspimeiden pyrkivät Suomea kohden?

Katsellessani häntä siinä isäntänä pöydän päässä, hänen vastatessaan lastensa kysymyksiin ja vieraansa kanssa puhellessaan Suomesta, käsitän, että olen sen miehen kodissa, joka hallituksensa valitsemana toi isänmaalleni ensimmäiset aseet, aseet, joita vailla ei olisi voitu päästä taisteluja alkamaan. Tuskinpa nykypolvi voi kuvitellakaan, mitä vapaussotamme edelliselle nuorisolle nuo a s e e t merkitsivät. Kansa, joka tuntee kohtalonhetkensä tulleen ja vuosisatojen vapaudenkaipuun kypsyneen täyttymyksen asteelle, ei omaa aseita, millä ottaa vapaus omakseen! Kuin hätähuutona kaikuu noiden aikojen päiviltä ja tunneilta sana a s e i t a ! Wegelius sanoo Aselaivassaan, että todellinen aseiden nälkä oli vallannut Suomen nuorison. Ensimmäisen aselastin toi Suomeen Gustav Pezold.

Aterian jälkeen, kun talon nuoriso jo on lähtenyt levolle, istumme, Gustav ja Anna Pezold sekä allekirjoittanut isännän työhuoneessa. Ja nyt kuulen Aselaivan kapteenin itsensä kertovan.

Miten eräänä syyskesän päivänä 1917 häneltä, nuorelta luutnantilta, kysyttiin, onko hän valmis lähtemään vaaralliselle retkelle viemään aselastia Suomeen, joka valmistelee taistelemaan itseään irti Venäjästä. ”Teidän on nähtävä ja tiedettävä kaikki, mutta teitä ei saa näkyä eikä kuulua.” Pezold, jota uhkarohkeat ja samalla arvokkaat tehtävät aina olivat viehättäneet, vastasi olevansa valmis. Kun tapahtumat, jotka Gustav Pezold minulle nyt kertoi, ovat seikkaperäisesti kuvatut K. A. Wegeliuksen ”Aselaivassa”, en yritäkään niitä toistella, varsinkin kun en mitenkään pystyisi kilpailemaan Wegeliuksen kanssa kuvausten jännittävyydessä ja värikkyydessä. Kun Pezold, saksalaisen protestanttisen papin poika, kuvaili, miten hän Danzigisssa ennen lähtöään meni tuomiokirkkoon, missä oli Bach-konsertti sekä sitten likeiseen kylpypaikkaan sanomaan hyvästi vaimolleen ja neljälle pienelle lapselleen, niin tunsin: näin valmistautuu hengenvaaralliselle ja vastuunalaiselle matkalle saksalainen soturi.

Henkeä pidättäen kuuntelin, miten suomalaiset jääkärit Kokkonen, Kuokkanen, Mäkinen, Heiskanen, Laakso, Vuolle, Tiainen ja Komonen — Pezold muisti nämä nimet, vaikka lausuen ne saksalaisittain — valepuvussa ja kuorma-auton pohjalla kuljetettiin laivaan ja miten hän sitten juhlallisesti otti heidät vastaan laivassa. Wegelius kertoo: ”— — lokakuun 27:n iltapuolella klo 3—5 maissa Equity lähti ulkoredille, missä laiva aluksi ankkuroi — kaupungin vielä näkyessä — ja miehistö sekä jääkärit komennettiin kannelle. Komennettujen eteen astui nyt laivan komentaja, pitkä ja solakka, erittäin tarmokkaan ja lahjakkaan näköinen upseeri, yliluutnantti Pezold,

Jatkoa siv. 189.

Gertrud Scholtz-Klink puhujalavalla.

Kaksitoistamiljoonaisen naisten yhtymän johtaja

Sellainen naisten yhteenliittymä on kansallisessa Saksassa. Kun tavanmukainen väite, jonka nojalla kansallisia liikkeitä vastustetaan, on esim. meillä: Niissä maissa on nainen syrjäytetty, tehty oikeudettomaksi, tehty orjaksi, katseltakoon seuraavassa lyhyesti sitä kehityskulkua, joka Saksassa on koonnut naiset yhteen kansallisen aatteen palvelukseen, sen naisen työn valossa, joka tällä hetkellä on vastuussa kansallissosialististen naisten työstä, maailman suurimmasta naisten yhteenliittymästä — *Gertrud Scholtz-Klinkin.*

Vuonna 1928 liittyi Saksan kansallissosialistisen puolueen taistelujoukkoon, joukkoon, jonka pahansuovat nimittivät sellaiseksi miesten puolueeksi, että se tahtoo riistää naiselta kaikki oikeudet, nuori, 26-vuotias Gertrud Scholtz-Klink. Kysyi varmaan rohkeutta häneltä yhtyä tuohon kaikkien parjaamaan pieneen joukkoon, joka ponnisteli suurissa vaikeuksissa kansanvaltaa käyttelevässä, rappiotaan kohti luisuvassa Saksassa. Taistelijat näkivät hänessä uskollisen ja tarmokkaan työsisaren. Jo v. 1929—31 rouva Scholtz-Klinkistä tulee Badenin ja Hessenin naisten liiton piirijohtaja. Vallankin Hessenissä edistyi kansallissosialistinen taistelu varmoin askelin.

Ratkaisun vuosi 1933 asettaa Adolf Hitlerin maan asiain johtoon, kansallissosialismi on ainoa tie vanhan sotamarsalkka Hindenburgin käsityksen mukaan, jolla Saksa enää voidaan pelastaa kommunistisen vallankumouksen kauhuista. Vanha sotamarsalkka ei erehtynyt. Adolf Hitler pelasti Saksan. Hänen valtaannoustessaan alkoi suunnaton rakennustyö, ennen aavistamattomat kevätkiireet Saksan kansalle.

Kysytään monesti, mitkä ovat ne voimatekijät, joitten avulla tuo maailmansodan rintamasoturi kuljettaa loppuunnäännytetyn kansansa mahtavuuteen ja voimaan. — Kansan omat voimat. Saksan työmies on ensimmäisen kerran löytänyt oman johtajansa, joka on katsonut hänen sieluunsa. Saksan rintamasoturit ovat nähneet rintamaveljen, johon kelpaa luottaa, Saksan nuoriso on saanut sankari-ihanteen elämällensä niitten isien ja veljien hengessä, jotka se menetti maailmansodan kentillä ja juoksuhaudoissa. Ja Saksan naiset ovat saaneet hallitusmiehen, joka uudella tavalla on asettanut naisen kansakunnan voimatekijäksi tunnustaessaan: Minun valtakunnassani on äiti suuriarvoisin valtakunnan kansalainen.

Adolf Hitlerin työrintama on tavattoman laaja. Naisilla siinä on ainutlaatuisen suuri osuus. Työn johtamisen uskoi valtakunnanjohtaja Gertrud Scholtz-Klinkille siten, että naisten työn eri haarautumat hajanaisuuden välttämiseksi ovat Gertrud Scholtz-Klinkin johdon alaisina. Tämä tapahtui 1. 2. 1934. Jo saman vuoden heinäkuussa siirtyy myöskin Saksan naisten työrintaman johto Gertrud Scholtz-Klinkille. Vuoden lopulla määrätään hänet Punaisen ristin naisten liiton valtakunnan ylimmäksi johtajaksi, hän hoitaa tämän laitoksen tultua uudelleen järjestetyksi v. 1937 Saksan punasen ristin hallituksen kolmatta jaostoa. Hänen huollossaan on myös sen sairaanhoitajataryhtymän ammattivaliokunta, johon kaikki valtakunnan sairaanhoitajataryhdistykset kuuluvat. Kuten lehdessämme jo aikaisemmin on kerrottu, ovat myöskin Saksan akateemiset naiset yliopiston opettajiin

saakka liittyneet Saksan naisten suureen työrintamaan.

Johtava asema naisyhtymien joukossa on kansallissosialistisella naistenliitolla (N. S. Frauenschaft.) Tämän liiton tehtävä on Saksan naisten poliittinen ja sivistyksellinen koulutus. Kaikki muut eri alain edustamat yhtymät kuuluvat mainitun liiton johdon alaisuuteen poliittisessa ja sivistyksellisessä merkityksessä.

Näin yhteenliitetty monihaarainen työmuotojen ryhmitys käsittää pyörein luvuin 12 miljoonaa naista. Tämän järjestelyn aikaansaamisessa on Gertrud Scholtz-Klinkin suurtyö.

Millainen hän on, tuo suurjärjestön johtaja?

Olen tavannut hänet muutamia kertoja. Kesällä 1935 oli minulla ilo tutustua häneen ja viettää hauska hetki hänen työhuoneessaan, joka sillon oli vanhan Preussenhofin eräässä kerroksessa. Vieraita tuli ja meni. Satuin yhtäaikaa erään ranskattaren kanssa. Oli kuvitellut jotakin itsetietoista, mahtavaa rouvaa. Ja vastaan astuu nuori, hento, tyttömäinen olento, jolla on pään ympäri kiedotut Gretchen palmikot, ja jonka koko olento on sulavan naisellinen ja viehkeä. Muutamia työtovereita on myös läsnä. Olen halukas kuulemaan niin monista asioista ja saan vastauksen. — Hyvänen aika — mutta Teidän vaikutusvaltannehan on suurempi kuin Saksan keisarinnan — sanon leikillä — ettehän te olekaan sorrettuja — Hm. — tokko keisarinnalla oli valtaa — nauraa hän. Meiltä kysytään kaikkiin lakiesityksiin nähden naisten kanta, me hankimme niin hyvät asiantuntijat kultakin alalta kuin ne valtakunnasta löydämme, me annamme lausuntomme ja se otetaan huomioon. Parlamentissa riitelemisestä me olemme päässeet.

Mieleeni jäi muisto ehyestä persoonallisuudesta, joka tietää mitä tahtoo ja jolla on päivänpaisteinen usko Saksan tulevaisuuteen.

Samanlaisena olen tavannut hänet myöhemmin. Olihan kerran ilo nähdä hänet ja kuulla hänen puheensa Helsingissä — ei suomalaisella maaperällä, se kai ei ollut silloin sallittua, vaan saksalaisella: Saksan lähetystössä. Saksan lähettiläs oli kutsunut joukon suomalaisia naisten työn edustajia lähetystökotiinsa kahville rouva Scholtz-Klinkin täällä käynnin kunniaksi. Saimme kuulla lämpimän ja koruttoman, mutta valoisaa uskoa uhkuvan esityksen Saksan naisten työstä. Gertrud Scholtz-Klink valloittaa yleisönsä, pienen ja suuren. Ei ihmettä, että ne kymmentuhantiset joukot, joille hän kotimaassaan usein joutuu puhumaan, tulevat vakuutetuiksi sen aatteen oikeutuksesta, jota hän julistaa.

Jo eräitä vuosia on Gertrud Scholtz-Klink johtanut suunnattoman laajaa työverkostoaan naisten omasta talosta Berliinin Derfflinger-kadun varrella. Se on suuri, kauniin pihan ympärille rakennettu monikerroksinen rakennus, jossa sadat naiset työskentelevät työn moninaisia haarautumia johtaen. Talon yhdistävänä henkenä on Gertrud Scholtz-Klink. Hän on usein matkoilla, pitää kokouksia, juhlia, avaa äitien ja naisten taloja eri puolilla laajaa valtakuntaa, pistäytyy ulkomaillakin, jonne häntä alati pyydetään kertomaan Saksan naisten työstä ja palaa taas Berliiniin omaan kotiinsa, missä neljä reipasta lasta kiihkeästi odottavat rakastettua äitiä ja ehättää hallitustaloonsa, jossa sitten neuvottelupöytien ääressä rakennellaan uusia suunnitelmia naisen työstä ja naisen asemasta uudessa kansallisessa Saksassa.

Hilja Riipinen.

Kodikas kahvihetki. Rva Schotz-Klink lähinnä vasemmalla.

Miten kertomus Kalle Antinpojasta syntyi

Kirjailija Hanna Rauta kertoo Uuden Huomenen lukijoille viimeksi ilmestyneen romaaninsa syntyvaiheista.

Minulta on kysytty, miten tulin kirjoittaneeksi kertomuksen Kalle Antinpojasta.

Olihan tuo teokseni aihe, Käenniemen torpasta lähtenyt totinen Hämeen mies, minulle niin läheinen ja rakas, ettei ole ensinkään ihmeellistä, että minä hänet keksin kuvaukseni esineeksi. Enkä minä sitä aihetta aivan äskettäin löytänytkään, vaan jo noin kaksikymmentäviisi vuotta sitten. Silloin ensikerran päätin, että joskus tulevaisuudessa kirjoitan isäni elämänvaiheista kirjan, ja jo silloin aloin sitä tarkoitusta varten kerätä tietoja. Isän kutoessa rysää istuin toiselle puolen pöytää ja kyselin häneltä vanhoista asioista, tapahtumista hänen elämänsä varrelta, hänen lapsuudestaan, oloista Käenniemessä, Myllärniemessä ja Heikkilässä, herrassööringistä ja hänen kartanoihinsa tehdyistä päivätöistä, kaupunkimatkoista, katovuosista ja kaikesta muusta. Minulla oli muistikirja kädessäni ja tein sitä mukaa merkintöjä kuin isäni kertoi. Mutta hän ei koskaan saanut tietää, mitä tarkoitusta varten minä noita tietoja keräsin. Ei hän sitä aavistanutkaan.

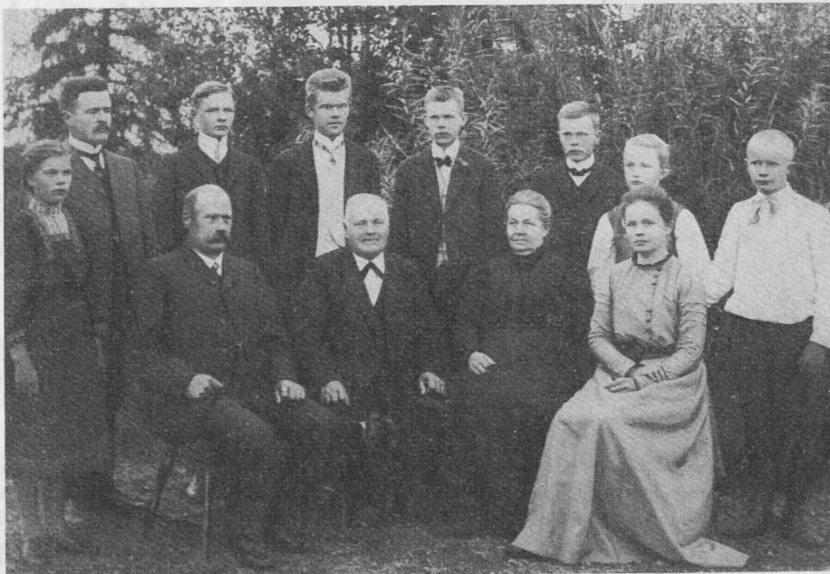
Tietoja tuli kerätyksi, mutta vuosi kului toisensa perästä isäni kuoltuakin minun pääsemättä aikeessani sen pitemmälle. Moni aie, niin minun kuin muittenkin, on saanut tukehtua kapaloihinsa, ja niin olisi käynyt kenties tämänkin, ellei ulkoapäin saapunut sysäys olisi tullut avuksi. Werner Söderström Oy:n asettama pienoisromaanikilpailu oli se sysäys, mikä sai neljännesvuosisataa hautuneen hankkeen kypsymään toteutetuksi teoksi. Se tapahtuikin kuin äkkirynnäköllä. Aikaa oli niukalti, sillä kesällä oli paljon muuta tehtävää. Kynäni oli tottunut lomanviettoon kesäkuukausina, mutta nyt täytyi siltä loma kokonaan kieltää. Sekä kerättyjen että omassa muistissani säilyneiden tietojen varassa eläydyin Kalle Antinpojan vaiheisiin ja siirsin kaiken paperille, kunnes vihdoin kilpailuajan päättyessä elokuun viimeisenä päivänä sain työni valmiiksi ja kiireen kaupalla lähetin sen Helsinkiin.

Se oli siis yhtenä valtavassa kilpailevien teosten pinossa. Kuitenkin se joutui koko kilpailun ulkopuolelle, kun se ei ollut varsinainen romaani, vaan tavallaan elämäkerta, kokonaan todellisuudesta otettu. Sellaisena sen kustantaja otti "mielihyvin" julkaistavakseen.

Kaikkialla huomattiin, että Kalle Antinpoika oli täysin todellisuuteen perustuva elämäkerrallinen kuvaus eräästä Hämeen vanhanpolven tervaskannosta, jonka identtisyys Kalle Pätiälän kanssa heti huomattiin — eikä ihme, sillä todellisuudelle oli tehty väkivaltaa vain siinä, että nimi Pätiälä oli muutettu Pietiläksi. No niin, tytär oli piirtänyt isänsä kuvan, suorittanut rakkaan tehtävän, täyttänyt neljännesvuosisataisen aikeensa, ja hänen työnsä on saanut tunnustusta ehkä liiaksikin. Mutta tyttären saama tunnustus suoritetusta työstä johtuu kuvattavan henkilön kiintoisasta olemuksesta. Monen mielestä näin kiitollinen aihe olisi ansainnut laajemmankin esityksen, mutta puolustuksekseni on minun mainittava, että teokseni suppeuteen oli syynä myöskin sekä ajan niukkuus että "pienoisromaanille" asetetut mittasuhteet.

Kuvaukseni Kalle Antinpojasta on koruton, melkeinpä karu, mutta silti mielestäni täsmällisesti oikea. Olen jälkeenpäinkin työtäni arvostellessani tullut aina siihen tulokseen, etten sen totuudenmukaisempaa kuvaa olisi voinut hä-

nestä piirtää, vaikkapa tekisin sen miten huolellisesti ja harkitusti tahansa. Kalle Antinpojan vankka olemus, hänen suoraviivainen, mutkattomasti tasainen luonteensa oli tietysti kuvattavakin vain hienostelemattomin, yksinkertaisin vedoin. Esityksen suppeuskin kuvastaa tavallaan isäni omaa vähäpuheisuutta — ei koskaan liikoja sanoja, ei liikoja eleitä puolueen eikä toiseen. ”Me' kun meinaat”, hän sanoi leikillisesti eräälle henkilölle, joka useamman kerran toisteli, että ”minun pitäisi jo lähteä”. Tasainen toiminta kuului hänen omiin tapoihinsa, ilman turhia ”meinaamisia”. Kukin asia omalla ajallaan. Kun hänen nuorin tyttärensä julkaisi kihlauksensa eräänä syksynä marraskuun alkupäivinä, niin isä sanoi, että nuoret ovat ymmärtämättömiä, kun palvelijain muuttoaikana menevät kihloihin. Hän itse tiesi talonpidon vaatimukset, eikä tietenkään ollut moista erehdystä tehnyt pitkän elämänsä aikana, mutta nuoret ovat nuoria.

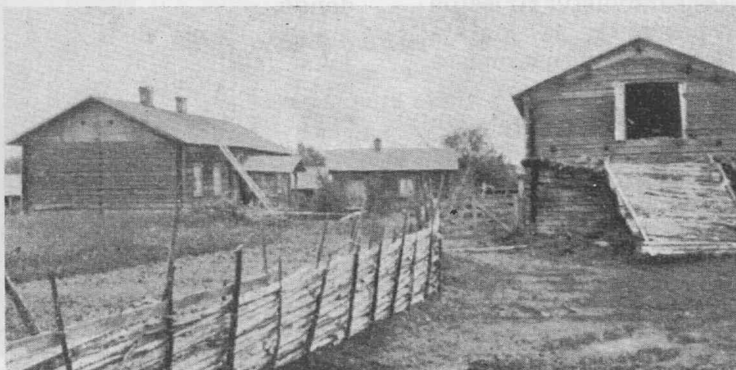

Kalle Antinpoika Adolfiinansa ja lastensa kanssa.

Kalle Antinpojan toimintatarmoa on eräs arvostelija nimittänyt kokoamisahneudeksi, ja eräs toinen moittii häntä ihanteettomuudesta, koska hänen elämäntyönsä oli muka itsekästä oman edun etsimistä eikä toimimista koko kansan hyväksi. Mutta mitkä hänen vikansa lienevätkin olleet, niin muistettakoon toki, että hän näki aina iäiset aarteet ajallisia tärkeämmiksi. Niin irti hän oli kokoamastaan omaisuudesta, että kerrankin, kun kaikki näytti menetetyltä, kun eräs henkilö oli väärentänyt hänen nimensä suuriin vekseleihin, hän sanoi vain kätensä ristien: ”Herra antoi, Herra otti, kiitetty olkoon Herran nimi”. Aina ihmettelin hänen järkkymätöntä rauhallisuuttaan vastoinkäymisten kohdatessa. Mistä muusta se johtui kuin luottamuksesta Taivaalliseen Isään, joka lapsistaan huolen pitää. Tällaisenko miehen elämäntyö oli ihanteetonta? Eivätkö Kalle Antinpojan kaltaiset työmuurahaiset ole tieten tai tietämättään tehneet enemmän maansa ja kansansa hyväksi kuin monet ”ihanteiden” asianajajat? Tuskinpa tuo yksinkertainen Kalle tiesi edes, mitä ”ihanne” ja ”ihanteellisuus” merkitsee, mutta hän tiesi työn arvon, ja Jumalan sanan arvon.

Minunhan piti kertoa vain ”Kalle Antinpoika” kirjani syntyvaiheista. Olen ollut ihmeissäni, kun isäni koruton elämäntarina on saanut yleensä niin lämpimän vastaanoton. Itselleni sen kirjoittaminen tuotti suurta nautintoa, sillä olihan aihe minulle siksi läheinen, ja työ sitäpaitsi mitä vaivattominta, kun sain kaiken kuullun ja nähdyn kuvata sellaisenaan, suoraan todellisuudesta otettuna.

* *

Käenniemen torppa.

Naisten työ kansallisessa Espanjassa

Kirj. Tohtori *Adele Petmecky.*

Tohtori Petmecky kuuluu saksalaisena jäsenenä siihen eri maiden naisten lähetystöön, joka on ollut tutustumassa Espanjan oloihin.

Auxilio Socialin tytöt jakavat ruokaa sotilaille.

Kansallisen Espanjan suuren yhtenäisyysrintaman, Espanjan falangin, naisten ja tyttöjen varsinainen johtaja on Pilar Primo de Rivera. Tosin voidaan syystä sanoa, että hän on kansallisen Espanjan kaikkien naisten ja tyttöjen johtaja. Kulkipa minkä kaupungin läpi tahansa kansallisessa Espanjassa, pohjoisessa San Sebastianin, Bilbaon, Valladolidin, Salamancan, Sevillan tahi Asturian, kaikkialla tulee heitä vastaan, noita sinipukuisia tyttöjä, joilla on järjestönsä punaisella neulottu merkki vaakunana puseron rintamuksessa. On tuskin yhtään nuorta tyttöä tahi nuorta naista Francon Espanjassa, joka ei olisi tajunnut hetken hätää ja vapaaehtoisesti ja ilomielin ilmoittautunut Falangiin, noitten naisten joukkoon, jotka hoitavat koko sosiaalisen työn rintamalla ja rintaman takana, jotka kykenevät jo suorittamaan rintamantakaista rakennustyötäkin.

Falangin miehet kentällä panevat alttiiksi elämänsä säilyttääkseen kotiseutunsa itselleen ja lapsilleen espanjalaisena, falangin naiset työskentelevät valloitetuilla alueilla ja voittavat ihmisiä falangin ajatuksen puolelle, saavat heidät vakuutetuiksi käytännöllisellä avullansa siitä, että Espanjalle on koittanut uusi aika, että se vanha Espanja, jossa vallitsivat luokkavastakohdat ja jossa sorrettiin työtätekevää ihmistä, se on lopussa. Kuinka usein kuuleekaan Espanjassa yksinkertaisten sotilaiden ja korkeiden upseerien kehuvan "meidän" naisten työtä kiitollisina. Primo de Rivera ja Mercedes Redondo, Espanjan Kansanavustusjärjestön "Auxilio social"in perustaja ja johtaja ovat jäseninä kenraali Francon perustamassa kansallisneuvostossa, joka on kansallisen Espanjan ylin neuvotteleva elin. Kuvaavaa kenraali Francon naisten työstä antamalle tunnustukselle myös on, että juuri Pilar Primo de Riveran nimi oli ensimmäisenä siinä Espanjan ylimmän neuvoston jäsenluettelossa, joka aikoinaan julaistiin Burgosissa. Pilar on jo kuolleen Primo de Riveran tytär ja falangin perustajan, bolshevikien murhaaman José Antonio Primo de Riveran sisar. Sodan koko tragiikka näkyy Pilarin kohtalossa; sillä lukuunottamatta yhtä veljeä, joka on vankina punaisella puolen ja sisarta, joka suurin uhrauksin saatiin punaisilta vaihdetuksi, ovat perheen useimmat jäsenet kaatuneet sodan uhreina.

Nykyajan Espanjan naiselle on yleensä kuvaavaa, että niin Pilar Primo de Rivera kuin kuka tahansa muu nainen, yhdentekevää onko maan korkeinta aatelia, onko porvarillisesta kodista vaiko työläisnainen, joutui sodan pakosta tehtävän eteen ja kykeni sen suorittamaan. Eikä heillä koskaan ennen ollut ollut sellaista eikä edes samanluontoista tehtävää ratkaistavana. Sota on kuljettanut Espanjan naiset hetkessä sellaisten kokemusten yli, joihin muilla on mennyt ehkä vuosikymmeniä. On suorastaan hämmästyttävää nähdä, miten hyvin Naisfalangin järjestö toimii alkaen Salamancasta, jossa johto on, pienintä kylää myöten.

Falangi johtaa Espanjan naisen uuteen yhteisöön ja tekee hänet kykeneväksi suorittamaan hänelle asetetut suuret tehtävät. Pilar Primo de Rivera on alkanut tyttöinensä työn pääasiassa seuraavasti: huoltamalla sairaita ja haavoittuneita rintamalla ja sairaaloissa; rintaman takana sen läheisyydessä ovat falangin pesulat, joissa falangin tytöt pesevät ja paikkaavat soturien vaatteet; edelleen panemalla alkuun naisten työpalvelun siten, että falangittaret ovat pääasiassa korjanneet viinisadon ja auttaneet maatöissä. Sen ohessa suorittavat falangin naiset yksinään Kansanavustusjärjestö Auxilio Social'in kaiken työn, jonka työn on aloittanut ja jota johtaa Valladolidin murhatun piirijohtajan puoliso Mercedes Redondo.

Pilar Primo de Rivera määrää sen hengen, joka vallitsee tämän ajan Espanjan naisissa. Ryhti, jota nämä naiset ja tytöt tähän saakka ovat osoittaneet katkeran sodan vuosina on tasaveroinen sille hengelle, jossa nuoret espanjalaiset taistelevat rintamalla ja sille uljuudelle, jolla Espanjan kadetit puolustivat viimeiseen saakka Alcazaria vihollisten ylivoimaa vastaan. Kaikessa heidän toiminnassansa toteutuu heidän ohjelmalauseensa: "Älä etsi itsellesi mainetta, vaan ansaitse se Espanjalle ja sen falangille!"

TYÖPÄIVÄ LAULUN ja RUNON PARISSA

Laulu- ja lausuntataiteilija, opettaja Dagmar Klemetti vietti 60-vuotispäiväänsä marraskuun 4:ntenä. Juhlan jälkipäivänä tarjouduimme haastattelemaan juhlittua merkkihenkilöä.

Luvan saatuamme painuimme muurilaastin ja lankkujen lomitse Vuorikatu 8:aan — kaikkiallahan Helsingissä rakennetaan, ellei uutta, niin ainakin vanhaa uudistetaan, tässäkin oli päätetty vanhasta asuintalosta yhtäkkiä muodostaa liikepalatsi, mistä syystä koko alakertaa parhaillaan hakattiin puhki.

— Tokkohan sittenkään oli kysymys 60 vuodesta, oli ensimmäinen vaikutelma nuorekkaan, reippaan emännän avatessa ovea huoneistoonsa, joka oli tulvillaan kukkia. Niitä oli pöydillä, kaapeilla, vieläpä lattialla, maljakoiden käytyä vähäksi myös sangoissa ja vadeissa . . . Kun

Klemetin sisarukset. Takana seisomassa Dagmar K. ja prof. Heikki Klemetti, edessä rouva Eeva Lahdensuo-vainaja ja lakit. kand. Frans Klemetti.

lisäksi kuulimme, että lahjoja ja sähkösanomia oli tullut sadottain, ei haastattelija tarvinnut vakuuttavampaa todistusta, että kysymyksessä oli juhlija, jonka elämään sisältyi paljon tunnustuksenarvoista työtä, paljon voitettua ystävyyttä ja rakkautta.

Kahvipöydässä — saimme nimittäin uudistaa lahjaksi tulleet kahvikupit — juttu syntyi kuin itsestään, unohti sekä haastateltava että haastattelija, millä asialla oltiin. Puhuttiin lapsuudenkodista, opinnoista, ulkomaanmatkoista ja opettajatehtävästä, kaikesta, mitä sisältörikkaisiin vuosiin oli mahtunut.

Syntymäkoti, Kuortaneen kanttorila, oli ollut musiikin tyyssija. Isä kanttorin lisäksi oli myös äidillä kaunis ääni, hän soitteli ja lauloi. Ei siis ihme, että musiikinharrastus painui veriin kaikille neljälle sisarukselle (viides sisar syntyi myöhemmin äidin toisesta avioliitosta), ja vanhimmasta veljestä tuli koko Suomen musiikkielämän kärkimiehiä.

— Olen aina laulanut ja laulua rakastanut, kertoi haastateltavamme. Varhaisin muistoni laulusta on, kun 7-vuotiaana soudattelin nuorinta veljeäni ja lauloin kaikuvalla äänellä. Sydänsuruni onkin ollut, etten ole saanut omistautua kokonaan musiikille. Olen opiskellut laulua paitsi kotimaassa myös Wienissä, Milanossa ja Roomassa, mutta aina on täytynyt keskeyttää, kun varat ovat loppuneet. Opintomatkoihin olen pannut kaikki, mitä olen irti saanut. Myös olen johtanut useita kuoroja ja kuulunut Suomen lauluun sen perustamisesta alkaen, siis 31 vuotta, ja yhä olen siinä mukana.

Saimme nähdä laulajatoverien hienon lahjan siihen liittyvine runovärssyineen, joka antajien mielestä symbolisoi Dagmar Klemettiä:

”Taas tahdon ma alkaa uudestaan,
taas tahdon ma kerran koettaa!
En tahdo ma taistossa kaatua, vaan
tahdon seistä ja voittaa.”

— Ja lausunnan ja laulun pitäisi kulkea käsikädessä. Sen, joka ei osaa laulaessa lausua sanoja, sen ei pitäisi laulaakaan.

Leipätyö oli aina tietenkin vaatinut osansa. Vaasan tyttökoulusta ja Sortavalan seminaarista oli tie kulkenut kansakouluihin ja kansanopistoihin. Mutta ehkä juuri näissä oli sieluun tarttunut kansanvalistuksen kipinä, joka ajoi Dagmar Klemetin yhä uudelleen ja uudelleen esitelmämatkoille. Satoja esitelmiä hän on pitänyt eri puolilla Suomea eri kulttuuriaiheista, kansan- ja työväenopistoissa, yksinpä keuhkotautiparantoloissakin. Ja viime vuosien työ Helsingin kansankonservatorion, Helsingin työväenopiston ja Suomen näyttämöopiston piirissä, vieläpä kansakoulunopettajien yliopistollisilla jatkokursseillakin, on kaikki arvokasta kulttuurityötä.

— Kaikkialla on oppilasaines ollut innostunutta. Suomen kansa laulaa ja lausuu mielellään, kun se vain saa ohjausta.

Dagmar Klemetin molemmat huoneet ovat kuin muistojen kyllästämiä. Siellä on matkamuistoja ulkomailta, pitkät sarjat rakkaita valokuvia, joista suurten opettajien rivi esitellään viivähtäen kunkin kohdalla, ja kuorokuvia monien vuosien ajalta. Niitä katsellessaan 60-vuotias taiteilija ehkä ajattelee samaa, minkä hänen johtamansa kuoron entiset jäsenet niin kauniisti onnittelussaan sanoiksi pukivat: ”Nuoruusvuosiemme kansallisen innoituksen muistot säveliin ja runouteen pukeutuneina meissä läpi elämämme palavat .”

Seija.

JOULU

Sinä suloinen juhla, joka tulet tarjoamaan rauhaa meidän taisteluumme, meidän koteihimme, meidän sydämeemme. Sitä rauhaa, jota maailma ei koskaan anna.

Tulet jälleen. Kotien harrastus, kaikkien kotien, on viritetty odotukseen. Mitäkö odotetaan? Monikaan sitä tuskin tietää. Tuskin osaisi sanoa, vaikka siinä onkin jokin tavoke. Koti odottaa omiansa kotiin – äiti ja isä lapsiansa. Työntekijä kaipaa taukoa pitkän syksyn aherrukseen. Kristitty kaipaa niitä pyhiä hetkiä, jotka Vapahtajamme syntymän muisto tuo, kaipaa pelastusta jokapäiväisestä synnin kuormasta.

Ja kuitenkin, ehkäpä kaikki lopulta kaipaavat samaa: ihmettä aren keskelle. Eivät osaa selittää, eivät osaa tunnustaa, eivät rohkeneisi, eivät edes itse usko, mutta sittenkin kaipaavat ihmettä arkisen elämän keskelle. Täyttymystä selittämättömälle kaipuullensa.

Onnellinen se, joka tajuaa tuon ihmeen. Onnellinen se, joka näkee, käsittää ihmeen tuossa jo lapsena opitussa yksinkertaisen yksinkertaisessa sanonnassa: – Teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja. – Onnellinen, joka käsittää sen, joka omistaa sen ja nöyrtyy sydämessänsä sen ihmeen edessä. – On syntynyt Vapahtaja. – Kuinka äärettömän rikas sanoma! Kuinka loputtomasti armoa! Kaikki huolet, kaikki ahdistus, kaikki kuormat otetaan pois tuolla ijankaikkisella sanomalla: Teille on syntynyt Vapahtaja, Kristus Herra Davidin kaupungista. –

H. R.

Uden Huomenen
* asiamiehille! *

Lehtemme ensi vuoden tilaushankinta jatkuu. Ja lakkauttamisyrityksen jälkeen uskomme sen jatkuvan entistä suuremmalla innolla. Lehtemme levikistä riippuu, mikä merkitys sillä tulee olemaan tulevaisuudessa. Siksi tarvitaan työtä sen hyväksi.

Kustannus-Oy. Rastin johtokunta on päättänyt jakaa 10 kiitollisuuspalkintoa (hopeaesineitä) niille lehtemme asiamiehille, jotka ensi maaliskuun 15 p:ään mennessä ovat eniten lähettäneet tilauksia.

Me emme vetoa suuriin rahapalkintoihin, mutta me vetoamme aatteelliseen innostukseen ja asiamme kannattamisen haluun!

Ansioituneita naisia:

SISAR HANNA MASALIN

Viime marraskuun 1 päivänä erosi sisar Hanna M a s a l i n korkean ikänsä vuoksi Helsingin diakonissalaitoksen johtajattaren toimesta. Hän on syntynyt v. 1872. Jo nuorena hän omistautui palvelevan rakkauden työhön tullen v. 1899 Helsingin diakonissalaitokseen. Sairaanhoitokasvatuksen saatuaan hän oli aluksi seurakuntatyössä, kunnes hän siirtyi Helsingin diakonissalaitoksen sairaalaan ja sitten sisarten kasvatuspuolelle. Ulkomaisia opintomatkoja sisar Hanna on tehnyt useitakin, m.m. opiskellen Tukholmassa pitemmän aikaa. Vuodesta 1924 hän on toiminut Helsingin diakonissalaitoksen johtajattarena ja jo sitä ennen muutamia vuosia johtajattaren apulaisena tämän sairauden aikana.

Siis 40 vuoden ajan yhtäjaksoisesti sisar Hanna Masalin on tällä työkentällä palvellut, on kirkastanut Mestariaan, rakkaudenkäskyn mukaan auttanut sairaita, ahdistettuja ja puutteenalaisia omaa etuaan, mukavuuttaan ja iloaan muistamatta. Sisar Hannan työ on ollut nöyryydessä ja hiljaisuudessa tehtyä. Sen suorittaja on pitänyt ainoana kilvoittelemisen arvoisena saada olla kaikkien palvelija.

Rakkauden juhlana tahdomme hänen kauttaan muistaa kaikkia rakkaudentyön tekijöitä.

Joulu sairaalassa

ON VALKOINEN SAIRAALAN SALI,
KATOT, SEINÄT JA UUTIMET
NIIN HOHTAVAT VALOSSA KYLPEIN
KUIN KINOKSET VALKOISET.

JA VUOTEISSA VALKEISSA LEPÄÄ
MONI KÄRSIVÄ IHMINEN
VAIN SILMIN KYSYVIN, TUMMIN
VALON HOHTOA SEURATEN.

SOI LAULU, JA HOLVIEN ALLA
OVAT KYNTTILÄT SYTTYNEET,
JA YLITSE SALIEN SOIDEN
PYHÄT TULVIVAT SÄVELEET.

SOI LAULU SE TUSKIA LIENTÄIN.
MONEN OTSAHAN POLTTAVAAN
NIIN TUNTUU, KUIN KOSKISI VIIHTÄIN
KÄSI AUTTAVAN MESSIAAN.

JA SISARET LEMPEÄT KÄYDEN
SALIN VALKEAN KÄYTÄVÄÄ,
JOKA AINUTTA TAHTOVAT AUTTAA,
JOKA POLTETTA LIEVENTÄÄ . . .

TUO VALKOINEN SAIRAALAN SALI,
TUHAT TUSKAA SE NÄHNYT ON.
JO USEIN ON TUNTUNUT SIELLÄ
KÄSI ANKARAN KOHTALON.

NYT TUNTUU KUIN VUOTEIDEN YLLÄ
KÄVIS LEMPEÄ TUULAHDUS,
KUIN KATSOISI HYMYTEN SINNE
IKILEMPEÄ KAITSELMUS.

"ON SYNTYNYT POIKA", NIIN KERTOO
TUHATVUOTINEN SANOMA TUO,
"MI SAIRAITA TERVEIKSI TEHDEN
KÄDEN AUTTAVAN KAIKILLE SUO".

V. N.

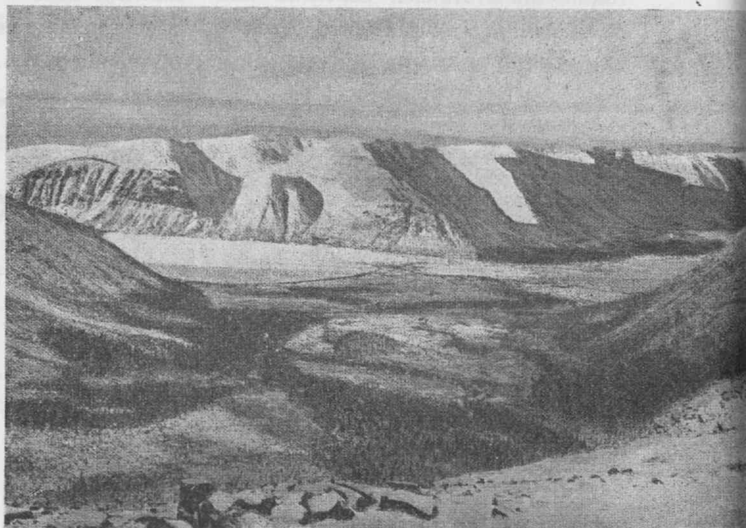
Irma Helkavaara-Ytti:

Siellä missä ei

Inkeri ja Itä-Karjala ovat saaneet olla vuosisatoja rajamuurina inhaa itää vastaan. Ja uskollisina ovatkin ne seisoneet vartiopaikoillaan. Slaavilaisuus ei koskaan ole aikaisemmin päässyt siellä tunkemaan juuriaan väestön keskuuteen. Suomen läheisyys ja äidinkielinen koululaitos ovat pitäneet yllä luottamusta ja antaneet rohkeutta. Rajalla asuvien heimolaistemme kohtalo on aina ollut kovien koettelemusten kyllästämää, mutta niin raskasta ja häikäilemätöntä ei sorto Karjalassa ja Inkerissä ole ollut ennen kuin tällä hetkellä on. Inkeri ja Karjala ovat nyt miltei raunioina.

Parina viimeisenä vuonna on edelleen jatkunut karkoituksissa sama tilanne kuin aikaisemminkin. Eräs aivan äskettäin saapunut karjalainen on kertonut näistä karkoituksista: "Karkoitustoiminta Vienan-Karjalassa on ollut säälimätöntä ja julmaa. Se sai alkunsa v. 1931, mutta varsinaiset joukkokarkoitukset alkoivat 1934—1935. Tällöin näet neuvostovenäläiset alkoivat tuon kuuluisan rajavyöhykkeensä muodostamisen. Karkoitukset uloitettiin silloin niihinkin, jotka työskentelivät kaukana jossakin metsätyömaalla poissa kotiseuduiltaan. Tshekistit kiersivät metsätyömaalta toiselle hakemassa raja-alueen karjalaisia ja veivät heidät mukanaan". Karkoitukset edelleen vain jatkuvat, kaiken kaikkiaan on n. 20.000 karjalaista saanut lähteä pois kotiseudultaan tuntemattomia kohtaloita kohden.

Inkeriläisten kohtalo on ollut vieläkin kauhistuttavampi. Siellä joukkokarkoitukset alkoivat jo 1929 ja vuoteen 1931 mennessä oli jo karkoitettu yli 18.000 henkeä. Silloin vietiin pääasiassa Inkerin kaikkein valistunein ja uskonnollisin väestö "vapaaehtoisina siirtolaisina" Kuollaan ja Siperiaan. Peloittavan laajan mittasuhteen saivat karkoitukset v. 1935, jolloin yhtenä vuonna yli 7.000 henkeä sai lähteä kulkemaan karkoitettujen raskasta tietä, sillä kertaa Keski-Aasiaan ja Uraalille. 1936 tyhjennettiin koko Pohjois-Inkerin alueelta lähimmät 11 kylää, ja niiden väestön kohtalona oli joutua kauas Tsherepovitshin seuduille, Novgorodin lääniin ja Valko-Venäjälle. Viime vuonna on Länsi-Inkeristä kaikki inkeriläiset siirretty n. 30 km sisämaahan päin. Kaiken kaikkiaan n. 50.000 inkeriläistä on näiden jatkuvien vainojen aikana saanut lähteä pois kotikonnultaan nääntyäkseen lyhyessä ajassa joko pohjoisten karkoitusalueitten purevassa pakkasessa, alkeellisissa oloissa tai etelässä — Kasaktanissa, Turkestanissa y.m. — polttavan auringon alla.

Hiipinän kaivosalue Kuollan niemimaalla. Karkoituspaikka — kuolemanlaakso!

Karkoitusten pääasiallisimpana syynä ovat olleet Neuvosto-Venäjän varustelut. Kaikki tarpeettomat tai "epäluotettavat" asukkaat, kuten papit, opettajat, itsenäiset talonpojat ja uskonnolliset henkilöt on määrätty ehdottomasti karkoitettaviksi, ja sitä paitsi on koko Neuvosto-Venäjän rajaseutu 10 km:n leveydeltä täydelleen tyhjennetty ja hävitetty yksinpä asumuksetkin. Miten tärkeät varustelut tällä täysin tyhjentyneellä alueella ovat käynnissä, osoittaa sekin, että Pietarista tämän vuoden alussa käskettiin kaikkien konsulaattien poistua. Tästä kaupungista on tarkoitus näet muodostaa Venäjän suurin linnoitus- ja laivastotukikohta länteen. Yksinpä pensaat ja puutarhatkin hävitetään, niin että rajavyöhyke on

joulua ole

kirjaimellisesti autio ja tyhjä. Autioalueella liikkuvat vain rajavartijat tarkasti vartioiden, ettei kukaan pääse rajan yli Venäjältä käsin.

Paljon on puhuttu siitä ennen kuulumattomasta uskonnon vainosta ja kristillisen kirkon hävittämisvimmasta, joka on tyypillistä tälle juutalaisten hallitsemalle paratiisille. Onhan siellä jumalattomuusliike saavuttanut ennen kuulumattomat mittasuhteet. Stalinin perustuslain 114. pykälä kuuluu: "kansalaisten omantunnon vapauden turvaamiseksi on kirkko eroi-

Vienanmeren—Äänisen kanavan puinen sulku rakenteilla

Maisema Vedenjakajalta Vienanmeren—Äänisen kanavan varrelta.

tettu valtiosta ja koulu kirkosta. Uskonnon harjoittamisen vapaus ja uskonnonvastaisen propagandan esteettömyys taataan kaikille valtion kansalaisille". Nyttemmin on kuitenkin kaikki uskonnosta vuosien kuluessa annetut asetukset määrätty koottavaksi, ja työ jätettiin tunnetuimman uskonnonvastustusliikkeen johtomiehen, *Gubelman-Jaroslavski* nimisen juutalaisen tehtäväksi — miehen, joka on itse sanonut, että "Kristus on hänen pahin vihamiehensä." Selvä on silloin, että tälle "Voimassa olevien kokoelmalle" on luonteenomaista kaikkien uskonnollisten toimien ankara rajoittaminen. Joitakin piirteitä mainitaksemme on uskonnollisiin yhdistyksiin kuulumisen edellytyksenä, että asianomainen on täyttänyt 18 vuotta. Lasten vieminen kirkkoon tai rukoilemaan opettaminen on edesvastuun uhalla kielletty. Uskonnolliset järjestöt on ehdottomasti rekisteröitävä, jolloin on hyvä tilaisuus kieltää niiden toiminta. Jäsenet eivät saa auttaa toisiaan, rahastojen perustaminen on kielletty, retkeilyjen järjestäminen ja kirjastojen ja lukusalien perustaminen samoin. Uskonnonopetuksen antaminen, raamattutunnit, opintokerhot ja uskonnollisten kirjojen yhdessä lukeminen on rangaistuksen uhalla kielletty. Ainoa, mikä sallitaan, on kokoontua laulamaan ja kuulemaan "kultinpalvelijan" (paikallisen neuvoston hyväksymän papin) puhetta. Muut julkiset saarnat eivät ole sallittuja, puhumattakaan lähetystyöstä. Mutta tällaisten järjestöjen jäsenluvun täytyy olla vähintäin 20, minkä luvun saavuttaminen on vaikeaa, sillä järjestöistä kokonaan erillään ovat n.s. "uskovaisten ryhmät", joilla ei ole minkäänlaisia oikeuksia. Ne eivät saa edes *vuokrata* huoneistoa, kuten järjestöt.

Täten käydään mitä ankarinta taistelua uskontoa vastaan. Väestön uskonnollisten tunteiden loukkaaminen on kehittynyt suorastaan rienaamiseksi. *Joulun, pääsiäisen ym. uskonnollisten juhlien vietto on kielletty.* Niiden pyhittäminen leimataan luokkavihollisuudeksi. Pappien vangitsemiset ja kirkkojen klubeiksi ja tanssihuoneiksi muuttaminen on jatkunut jo vuosikausia. Inkerissä on kirkollinen toiminta jo kokonaan hävitetty, rovasti Laurik-

(Jatk. siv:lla 192)

Eduskunnasta

Eduskunta on juuri käsitellyt kahta lakia, jotka erikoisen läheltä sivuavat siveyskäsitteitä ja käsitteitä oikeasta ja väärästä. Toinen on elokuvalaki, toinen laki sukupuolitaudeista. Jälkimmäinen hyväksyttäneen vain joittenkin edustajien sitä vastustaessa, edellisessä on äänestyksissä kuljettu niin tasaväkisinä, että kerran jo ratkaisi yksi ääni.

Elokuvien ennakkotarkastus on meillä vapaaehtoinen ja koko toiminta järjestetty elokuvateatterien omistajain pyynnöstä ja opetusministeriön hallinnollisin toimenpitein. Siihen päästiin senjälkeen kun yleisö, monet yhdistykset olivat vaatineet tarkastusta. Eduskunta on myös lausunut toivomuksen, että tarkastus vahvistettaisiin laillla. Se esitys annettiin tämän vuoden alussa. Mutta perin vaillinaisena. Itse ohje, mitä elokuvia on kiellettävä, jätettiin antamatta. Perustuslakivaliokunnan niukka enemmistö laati lain neljänteen pykälään ohjeen, jonka mukaan elokuva ei saa esittää lain eikä hyvien tapain vastaista, ei sellaista, mikä loukkaa uskonnollisia, siveellisiä ja kansallisia tunteita, tai mikä sekoittaa oikeuskäsitteitä, vaikuttaa raaistavasti tahi vaarantaa järjestystä ja turvallisuutta tai maan puolustusta taikka huonontaa valtakunnan suhteita ulkovaltoihin.

Tästä ohjeesta on käyty kiivas ottelu. Marxilaiset kammoksuivat ennenkaikkea sanaa ”kansallisia”. Ja kun pykälä ratkaisevasti äänestettiin, pyyhki eduskunta kaikki muut kiellot pois paitsi sanat ”lain ja hyvien tapojen vastaista”. Sosialistien mukana äänestivät ruotsalaiset ja melkein kaikki porvarilliset ministerit. Niin avattiin portit kaiken maailman kuville. — Marxilaispropagandan välineenä korostetaan elokuvaa erikoisesti. Sitä saisi tämän jälestä käyttää mielin määrin, ellei lakia saatu viime käsittelyssä kumotuksi. Ajan henki kukkii. Siveyttä höllentävää, isänmaallisuutta ja uskontoa loukkaavaa, maanpuolustusta heikontavaa, kaikkea olisi halu tuottaa. Ilman rajaa, ilman lain estettä. Sellainen on ajan henki. Ja elokuva kuitenkin on suurimerkityksellisin yhteiskunnallinen kasvatustekijä. Se voi muovata nuortemme ja lastemme mielen — voi jopa enemmänkin kuin koti ja koulu monesti. Se on voimallinen ja se voi olla vaarallinen tekijä kansan elämässä.

Näinä päivinä päättää eduskunta antaa vapaan hoidon lääkkeineen y.m. kaikille sukupuolitautia sairastaville tässä maassa. Yhteiskunta, veroamaksavat kansalaiset saavat yhden uuden miljoonien kuorman lisää suorittaakseen. Väitetään, että sillä suojellaan yhteiskuntaa. Ehkä. Mutta — jospa suojellaan ruumis, tuhotaan sielu. Pahe ei ole enään pahe. — Sukupuolitauti ei ole häpeä, vaan onnettomuus, — selitti kokoomuslainen naiskansanedustaja! Ei häpeä. Kunniako siis? Hyvänen aika. Tämän kirjoittaja on kasvanut siinä käsityksessä, että sukupuolitauti useimmiten on paheellisen elämän surkea palkka.

Mutta — loppuuko pahe, jos sen tie tehdään tasaiseksi ja hoito ilmaiseksi. Jos minä sen uskoisin, minä voisin olla vielä mukana lakia laatimassa, sillä siveettömyyden pahe on minusta kauhistuttava. Mutta en usko. Pahe jatkuu. Siveetön elämä jatkuu. Ja meiltä vaaditaan veroina sen kustannukset, vaikkapa tämänkaltainen lainsäädäntö loukkaa syvästi monen oikeus- ja siveysperiaatteita. Mutta sellainen on ajan henki.

Helsinki, 18. 11. 1938.

H. R.

VIOLA KUISTIO:

„Arvaa oma tilasi, anna arvo toisillekin"

Kun tämä meidän lehtemme "Uusi Huomen" lähti liikkeelle, oli sen määränpäänä saada murretuksi puolueraja-aidat isänmaallisten kotien väliltä ja osoittaa varsinkin äideille, nousevan polven ensikasvattajille, miten paljon yhteistä meillä kaikilla on huolimatta räikeästä puoluetaistelusta, mitä maassamme n.s. porvarillistenkin puolueiden välillä käydään. Tässä mielessä lehtemme tahtoi olla nimenomaan "poliittinen", eikä kiertää naisenkin elämän pääkysymystä, hänen suhdettaan kansakokonaisuuteen, isänmaahan. Meillähän on joukko naistenlehtiä, jotka ollakseen "puolueettomia" ja sopiakseen kaikille kirjoittavat kuin henkensä hädässä kaikesta pinnallisesta ja arkipäiväisestä naisen elämässä uskaltamatta kajota mihinkään vakavammin ja syvällisemmin, antaen täten aivan väärän kuvan suomalaisesta naisesta. Lehtemme tarkoituksena on osoittaa, että on toki muutakin yhdistävää naisten ja kotien välillä kuin muoti, talous tai keimailu. Ylinnä muiden sitä on isänmaallinen henki, minkä näkyväisenä ilmauksena ovat monet isänmaalliset yhdistystoiminnat maassamme. Näillä yhdistyksillä, kuten useimmilla puolueillakin, on omat täysipainoiset julkaisunsa, jotka kuitenkin ovat tarkoitetut ennen kaikkea kunkin harrastuspiiriä varten.

Uuden Huomenen takana ei ole mitään naisjärjestöä, ei mitään puoluetta. Se on täysin riippumaton näistä voima- mutta samalla myös rajoitustekijöistä. Meidän takanamme on joukko Suomen isänmaallisia naisia, jotka ovat kipeästi tietoisia kansamme rikkinäisyydestä ja etsivät yhteyttä sielläkin, missä sitä vähimmin osataan kuvitella. Sisältönä lehdessämme, kuten ohjelmastamme käy selville, on kansakokonaisuuden aate. Tämä henkinen sukulaisuutemme Isänmaalliseen kansanliikkeeseen on tehnyt meidätkin epäilyksen alaisiksi valtiovallan silmissä, niin että sisäministerin tunnetut pakkotoimenpiteet kohdistuivat ilmestymiskiellon muodossa meidänkin lehteemme. Samalla kun valitamme tätä mielivaltaa, toteamme mielihyvällä, että meidätkin näin on huomattu isänmaallispoliittisella työsaralla.

Me uskomme, että lukijapiirimme on meidän kanssamme samaa mieltä. Tämä musta viikko, Isänmaallisen kansanliikkeen lakkauttamisviikko, on opettanut meille paljon. Valonheittäjän tavoin se on valaissut meille kansamme todelliset kasvot. Olemme jälleen saaneet tuntea sydäntä lämmittävällä tavalla yhteenkuuluvaisuuden tunnetta kaikkien isänmaallisten kansalaisten kesken, kuuluivatpa he mihin puolueeseen tahansa. Oikeudentunto ja todellinen vapaudenrakkaus ei ole vielä kansastamme hävinnyt huolimatta puolueiden vuosikymmenisestä myrkynkylvöstä. Sananlasku: "Arvaa oma tilasi, anna arvo toisellekin", vaikuttaa vielä kansamme keskuudessa, eikä Isänmaallinen kansanliikekään ole jäänyt sen ulkopuolelle.

Varsinkin maaseudulla, missä pienemmistä oloista johtuen ihmiset tuntevat toisensa, on voitu todeta, että puoluerajat eivät ole niin ylitsepääsemättömät, kuin puolueiden johtoelimet tahtovat uskotella. Vielä osataan antaa arvoa toisellekin ja reilun vastustajan vakaumusta kunnioitetaan elämän kilpailussa. Ja monta kertaa tuntuu siltä kuin vastustajakin suhtautuisi miltei kärsien Isänmaallisen kansanliikkeen asiaan. Sitä kyllä arvostellaan, vieläpä parjataankin, mutta syvimmältään tämä kovakouraisuus tekee kipeää itselleenkin, niin että omatunto on kaiken aikaa yliherkässä tilassa. Tämä se on, joka panee aina uudelleen ja uudelleen todistamaan Isänmaallista kansanliikettä vastaan. Paneepa tekemään sellaisiakin outoja tekoja kuin sisäministeri Kekkosen IKL:n lakkauttamisvaatimus.

Mistä sitten kaikki tämä ärtymys? Perimmältään se kai johtunee ihmisen pahasta luonnosta. Ihminen tuntee olevansa voimaton pahuutta vastaan. Kaikki hyvä ja täydellinen tuntuu tässä maailmassa saavuttamattomalta. — Isänmaallisen kansanliikkeen päämäärä, kansakokonaisuus, eheytynyt Suomi, on tällainen päämäärä. Jos käydään työhön sen hyväksi, lyödään alas puolueraja-aidat, voi moni tämän ajan "hyvä tilaisuus" mennä sivu suun. Päämäärä on niin kaukainen, että sen hedelmiä ei missään tapauksessa ehditä nauttia. On siis pidettävä ajasta vaaria ja otettava se hyvä, mitä nykyinen järjestelmä voi tarjota. Yksityiselle ihmiselle se epäilemättä voi tarjotakin paljon virkoja, valtaa, kunniaa. Ja näin murennetaan pala palalta omaa, jokaisen ihmisen sisällä löytyvää "taivasten valtakuntaa."

Eheytynyt, kokonainen Suomi on jokaisen suomalaisen sisimmäinen päämäärä. Tämä voi tuntua uskomattomalta, mutta niin se on. Se, että niin moni on tämän "taivasten valtakunnan" paholaisen houkutuksesta maailman mahdin ja mammonan edessä pettänyt, ei tee sitä olemattomaksi. Syvimmältään on siis kysymys uskosta. Jos uskomme hyvän voittoon, kansakokonaisuuden ihanaan täyttymykseen, niin jaksamme odottaa ja kieltää itsemme. Jos taas emme usko, niin meistä tulee pettureita ja pelkureita, jotka taistelemme omaa, parasta itseämme vastaan. — Kas siitä ärtymys nimenomaan Isänmaallista kansanliikettä vastaan.

Nyt, kun lähitulevaisuudessa arvatenkin on alkamassa suuri oikeudenkäynti valtiovallan taholta Isänmaallista kansanliikettä vastaan, on syytä ottaa huomioon nämä syvimmät sielulliset tekijät tässä ristiriidassa, mikä uhkaa repiä entistäkin syvempiä vakoja kansamme ruumiiseen. Olkoot ne omiansa avartamaan näköpiiriämme, niin että voisimme kukin seisoa vakaumuksemme puolella kauniilla tavalla "arvaamalla oma tilamme, antamalla arvo toisellekin"! Tämä on niitä ikivanhoja Suomen kansan totuuksia, joitten yli ei rankaisematta kuljeta.

KIRJALLISUUTTA

Kristillisen tyttötyön opas.

EEVA ALHA: Tytöt odottavat opastajaa. — WSOY. — Hinta 25:—.

Jo pikainen silmäys yllämainittuun kirjaan saa meidät vakuutetuiksi siitä, että se erittäin onnistuneella tavalla täyttää sen aukon, jonka moni kristillistä tyttötyötä harrastava on havainnut tätä asiaa koskettelevassa kirjallisuudessa. Lähempi tuttavuus kirjan kanssa tyydyttää lukijaa yhä enemmän. Eeva Alha antaa ohjeitansa tavalla, joka todistaa monipuolista omakohtaista kokemusta tällä uskonnollisen elämän tärkeällä työsaralla. Hän ymmärtää sekä opastajien että opastettavien vaikeudet antaen joukon erittäin varteenotettavia, käytännöllisiä, viisaan ja lämpimän sydämen sanelemia neuvoja.

Tämä kirja tulee varmastikin suuresti helpottamaan kaikenlaatuisissa kristillisissä tyttökerhoissa esiintyvän työn järjestelyä. Suosittelen lämpimästi! *E. K.*

Suomalaista maalaiselämää.

AUNI NUOLIVAARA: Päivä ja ehtoo. Siv. 396. Hinta 48:—, 62:—.

Päivä ja ehtoo on Katri-trilogian kolmas osa. Se sisältää Ruuhiniemen perhekuvauksen Katrin ja Santerin elämän aamupäivästä iltaan asti. Arkea ja työtä, iloista perhemenoa, huolia ja murheita, kasvava ja varttuva lapsiparvi, ympäristö lähimmäisineen, etäällä oleva sukulaispiiri, matkoja läpi lumien ja pyryjen ja ihanaisten sinisten maisemien, kirkkoteitä, juhlavalmistelua ja joulun juhlavaa viettoa hämäläisessä talonpoikaiskodissa — kaikkea ja vielä paljon muuta sanalla sanoen koko suomalaista maalaiselämää kolmeneljännes tahi puoli vuosisataa sitten saa lukija seurata kirjailijan opastuksella. Tuntee, että kirjailija elää kaiken jollain tavalla niin läheisesti, kuin kertoisi omaa kokemaansa. Katri on kaiken keskus — tuo pienestä paimenesta työllä ja sitkeydellä, siveydellä ja kunniallisuudela mahtavan talonemännän arvoon noussut nainen, joka toisinaan tuntuu olevan miltei liian täydellinen, mutta josta sittenkin täytyy sanoa: me olemme tunteneet sellaisia elämässä. Me olemme heitä tavanneet siinä polvessa, joka on jo mennyt hautaan. He ovat henkistä sukua niille jo menneen ajan naisille, joita me olemme rakastaneet ja kunnioittaneet.

Yrittämättäkään kosketella teoksen taiteellista puolta tahtoisin vain ilmaista ilon ja kiitollisuuden Auni Nuolivaaran teoksesta. Kirjailija on tuonut tällä teossarjallaan erittäin kaivatun, terveen positiivisen lisän, terveen myös siveellisessä mielessä meidän kirjallisuuteemme. Suomalainen kirjallisuus oli vaarassa jo lähteä painumaan kaikenkarvaisten ruumiinikävä- ja katuojanvesien hakoteille. Mutta on tullut pelastavia voimia. Auni Nuolivaara on hyvin ansioitunut niiden joukossa.

H. R.

Tuiskun ja tunturin armoilla.

E. N. MANNINEN: Tunturi uhkaa. — Gummerus. — Hinta 40: —, sid. 52: —.

Oulun poliisimestari, joka vuosikausia Lapissa viettäneenä tuntee tuon kaukaisen ja salaperäisen maanäären paremmin kuin moni muu, on omistanut sille jo kaksi kirjaa, "Elämän armoilla"-nimisen ja otsikossa mainitun.

Lapin värikäs luonto ja alkuperäisen, ankaran luonnon muovaaman asujamiston elämä avautuvat lukijan eteen nyt ilmestyneen uuden teoksenkin jokaiselta sivulta aitona ja voimakkaana. Vaikka kirjassa ei olekaan varsinaista juonta, vaan tapahtumat kehittyvät tunnelmina ja tilannekuvauksina, muodostuu Antaras Maaretinpoika Sullunjargan eli Maareh Antin, entisen porolappalaisen elämänjuoksun lopputaival kiinteäksi kokonaisuudeksi, jonka ympärillä Taanan rantojen asukkaitten elämäntahti kuvastuu milloin tunturin uhkan painostuksessa, milloin saamelaisten ja lantalaisten vastakohtana, milloin lappalaisnuorten vähäpuheisessa rakkaudessa tai kuntakokouksen ja porovarkauskäräjien humoristisessa kerronnassa. Kun Maareh Antin ja kolmijalkaisen Röppäjalka ahman välinen kilvoittelu Ailigas-tunturin ja Antin riekkokammin vaiheilla päättyy edellisen yksinäiseen kuolemaan tuntureilla, on lukija kirjoittajan myötätunnon ja taitavan, pohjoisten seutujen omalaatuisten tyyli- ja sanailmaisut hallitsevan kynän ohjaamana lämmennyt lappalaiskansalle.

Sillekin, joka ei ole Lappiin tutustunut, avaa kirja Lapin ihmemaailman, joka jo kirjan alkulauseessa voimakkaasti ja runollisesti ilmenee. Manninen on erinomainen Lapin kuvaaja. *Y. V.*

Sielullisia ongelmia.

KATRI INGMAN: Elämän multa. Siv. 158. Hinta 30:—; Kangaskans. 40:—.

Katri Ingman tunnetaan jo romaanien kirjoittajana, joissa yritetään ratkaista sielullisia ongelmia. Elämän multa on niille jatkoa. Romaanin juoni kiertyy kahden nuoren ihmisen, virkanaisen—aviovaimon ja heikkotahtoisen taiteilijamiehen kohtalon, heitä kohdanneen suuren surun ja sen aiheuttaman sisäisen kehityksen ympärille. Kun sanonta on niin helppoa ja sujuvaa, lukee kirjaa mielellään siitä huolimatta, että kuvattavat eivät pystyisikään herättämään ei luonteina eikä kohtalollansa mitään erikoisempaa mielenkiintoa. Hieno kirja joka tapauksessa.

H. R.

Historiallinen romaani.

LEMPI JÄÄSKELÄINEN: Herran veli. Otava. Hinta 45:—, kangask. 58:—.

Lempi Jääskeläisen erikoisalaksi on muodostunut Viipurin vanhan historian kuvaaminen, useimmat hänen jo toistakymmentä nidettä käsittelevästä romaanisarjastaan käsittelevät tätä aihealaa. ”Herran veli” vie meidät jälleen keskiajan loppupuolen Viipuriin, jossa nimihenkilö, fransiskaanimunkki Stefanus, toimii luostarin esimiehenä. Renessanssiajan Italiasta hän on tuonut verensä levottomuuden, mikä saa hänet lankeamaan vanhan laivurin nuoren vaimon kanssa. Mutta syntiä seuraa järkyttävä sovitus. Nainen saa kokea keskiajan koko kauhistuttavat rangaistusmuodot: kaakinpuun ja spitaalisairaalan, munkki nöyrtyy sielullisten kärsimystensä painon alla.

Lempi Jääskeläinen on etenkin naisten suosima kirjailija, sillä hänen sujuvasti ja viehättävästi kertomansa tarinat ovat romantiikan kyllästämiä. Mutta kelle hyvänsä on mielenkiintoista tutustua isänmaan historiaan näin hauskassa muodossa.

E. V.

Virkarouva-kirja.

ALICE LYTTKENS: ... en tule päivälliselle. — Otava. — Hinta 36: —, sid. 48: —.

Kirjan aiheena on viime aikoina paljon pohdittu virkarouvakysymys. Nuori, lahjakas naislääkäri, joka sairaalatyönsä ohella tekee tieteellisiä tutkimuksia professorinsa apuna, menee naimisiin arkkitehdin kanssa. Mutta työn vuoksi hän joutuu laiminlyömään miestään ja kotiaan, ja pian hän huomaa joutuneensa vaikean ratkaisun eteen: mies vai toimi. Hän ratkaisee edellisen hyväksi ja muuttaa pikkukaupunkiin. Mutta taloudenhoito ei tyydytä ja rahahuolet tuntuvat ylivoimaisilta tulojen supistuttua. Kun anoppi sotkeutuu asioihin ja mies asettuu äitinsä puolelle vaimoaan tuomiten, on mitta täysi ja vaimo jättää miehensä ja kotinsa jatkaakseen jälleen lääkärintyötään ja tieteellisiä tutkimuksiaan.

Tekijän myötätunto on virkarouvan puolella ja aviomies kuvataan pintapuoliseksi äidinpojaksi. Virkarouva-ristiriita ei siis tunnu vakuuttavalta, kun syynä avioliiton epäonnistumiseen oli puolisoiden täydellinen henkinen sopimattomuus toisilleen. Kirjan ”tendenssi” — jos niin voidaan sanoa — lienee sisällytetty prof. Gärdinin mielipiteisiin naisten ansiotyöstä: osa naisista omistautukoon kokonaan kodinhoidolle ja suvunjatkamiselle ilman mitään ansiotyötä, toinen naistyyppi taas on työtä varten kodin ulkopuolella eikä heillä ole oikeutta mennä naimisiin. — Näyttää yksinkertaiselta, mutta tätä vaikeata kysymystä ei suinkaan ole näin helppo ratkaista!

Kirja on aktuellin aiheensa ja sujuvan kerrontansa vuoksi mielenkiintoinen lukea. Lukija saa itse päätellä, miten sen moraalin hyväksyy.

E. V.

Neulan käyttäjille.

IRJA HELENA AHO: Neulalla kaunista. — WSOY. — Hinta 25:—.

Jokainen meistä on nimikoidessaan lakanoita, alusvaatteita tai nenäliinoja joutunut huokailemaan kauniiden, uudenaikaisten kirjainmallien puutetta. Jokainen siis myös iloiten tervehtii tätä mallikokoelmaa, minkä Irja Helena Aho on julkaissut. ”Neulalla kaunista” ei ole kirja, vaan salkku, joka sisältää 30 lehteä nimikirjain- ja koristemalleja. Kaikki ne ovat piirretyt taiteilijan kädellä, aivan kuin houkuttelevat tarttumaan neulaan. Erikoisesti mainittakoon lapsille omistetut herttaiset kirjaimet eläin-, auto- ym. leikkiaiheineen. Äideille verraton aarreaitta!

Tämä käsityösalkku on hyvin sopiva joululahja jokaiselle käsitöitä harrastavalle naiselle, tervetullut apu äideille, tädeille ja tyttärille!

E. V.

Nopeatekoisia joululahjoja

Monet heräävät vasta muutamaa päivää ennen joulua ajattelemaan, mitä antaisivat joululahjaksi omaisilleen tai ystävilleen. Auttakaamme näitä "matti myöhäisiä" heidän keksimishuolissaan!

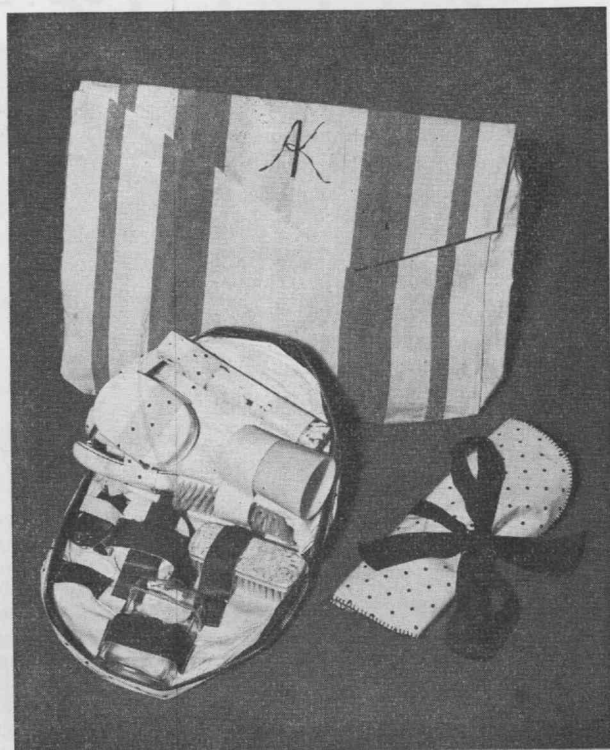
Matkustaessa tuottaa suurta nautintoa, jos meillä on tarkoitustaan vastaavat varusteet. On hermostuttava varsinkin kiireessä joutua hakemaan jokaista pientä esinettä matkalaukun pohjalta. Siksi olisivat eri säiliöt pikkutavaroille tarpeen. Kaupoissa on kyllä tarjolla sellaisia, hienojakin, mutta myös hyvin kalliita. Jokainen voi itse valmistaa tällaisia pieniä esineitä, varsinkin jos saa vähän opastusta. Ehdotamme tässä valmistettavaksi tuollaisia pieniä säiliöitä.

Laukku n:o 1. Valitsemme työaineeksi jonkun niistä kauniista koristevahakankaista, joita tätä tarkoitusta varten on myytävänä. Myös voi tällaisen laukun valmistaa jostakin värikkäästä, tukevasta kankaasta.

Laukun suuruus on 48×28 sm. Päät leikataan pyöreiksi. Päällis-osa taivutetaan kaksinkerroin, niin että laukun niskaksi jää 6 sm, ja nyt mitataan reunaosan pituudeksi 59 sm ja leveydeksi 6 sm. Tähän osaan kiinnitetään samanpituinen vetoketju. Jos tahtoo laukun jäykäksi, on ensin liimattava ohut pahvi samansuuruiseen vuoriin ja sitten liimataan tämä vahakankaaseen. Liimauksen jälkeen leikataan keskelle sivuosaa vetoketjuun sopiva aukko. Vetoketju ommellaan kiinni koneella molemmista reunoista.

Keskiosassa valmistetaan ensin vuori. Esineet, jotka aikoo laukussa kuljettaa, on ostettava ennen laukun ompelemista, jotta ne saa tarkalleen sopimaan paikoilleen. Kiinnikkeinä olen käyttänyt nahkasta leikattuja suikaleita, mutta sopii tarkoitukseen myös vahakangas, jos se on vahvaa, tai kangas nauhaksi ommeltuna. Suikaleiden pituus mitataan tarkkaan esineiden mukaan, joiden paikka laukussa on tarkoin harkittava. Suikaleet ommellaan koneella vuoriin esineiden molemmin puolin, niin että esine mahtuu alle. Senjälkeen liimataan kovike vuorin nurjalle puolelle. Viimeksi yhdistetään koneella reunus ja keski-osa. Särkyvämmät esineet, kuten esim. hajuvesipullon voi kiinnittää useammasta kohdasta. Pullon kaulan kohdalle voi kiinnittää kuminauhaa. Puuterirasian ja saksien toinen suikale on kiinnitetty toisesta päästä painonapilla. Laukkuun valitaan mieluimmin valkoisia tai keltaisia esineitä, jotta ne sopivat laukun keltaiseen väriin.

Laukku n:o 2 on tarkoitettu kenkäharjaa ja kiilloketta varten. Se on valmistettu samasta vahakankaasta kuin edellinenkin. Suuruus on 30×25 sm. Kulmat pyöristetään. Kovikekangas ommellaan reunoilta koneella kiinni päälliseen. Kiilloketta, harjaa ja pensseliä varten valmistetaan mustasta kankaasta tasku, jonka suuruus riippuu harjasta y.m. esineistä. Taskun suun päärmeen sisään ommellaan kuminauha, joka kiristetään, että suu tulee tiukemmaksi. Tasku ommellaan kiinni vuoriin koneella. Ison taskun yläpuolelle ommellaan pienempi parsinlankaa y.m. tarvikkeita varten. Ennenkuin vuori ja päällinen ommellaan yhteen, kiinnitetään päälliseen nauhat, joilla laukku sidotaan kokoon käärittynä. Vuori ja päällinen ommellaan yhteen käsin pykäpistoin. Tässä laukussa on käytetty ainoastaan mustaa ja keltaista väriä. Taskut, nauhat ja reunus ovat mustat.

Koneella ommellessa vahakangasta tai nahkaa tulee tikkien olla tavallista pitemmät, muuten varsinkin vahakangas repeää ompelun kohdalta.

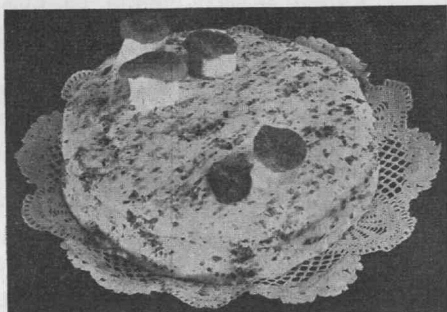
Laukku n:o 3 on liinavaatesuojus, joka on tehty keltaisen raidallisesta pumpulikankaasta. Laukun suuruus on valmiina 44×34 sm., sivukappaleet 6 sm leveät. Kovikekangasta on käytetty takaosassa ja kannessa, jotka leikataan yhdeksi kappaleeksi. Kansi on kauniimpi, jos se vielä kohotetaan ohuella pumpulikerroksella, jonka voi ommella kiinni kovikkeeseen. Vuori on keltaista satiinia ja ommellaan sen ja laukun suu toisiinsa käsin. Koristeeksi ommellaan nimikirjaimet. Laukun voi valmistaa myös mieshenhenkilölle, sillä laukun suuruus on valittu ottaen huomioon, että miehen paita taitettuna tavanmukaiseen kokoon sopii siihen.

Jos laukun n:o 1 haluaa valmistaa miehelle, on naisen toilettiesineiden tilalle valittava esim. miesten parranajovälineet.

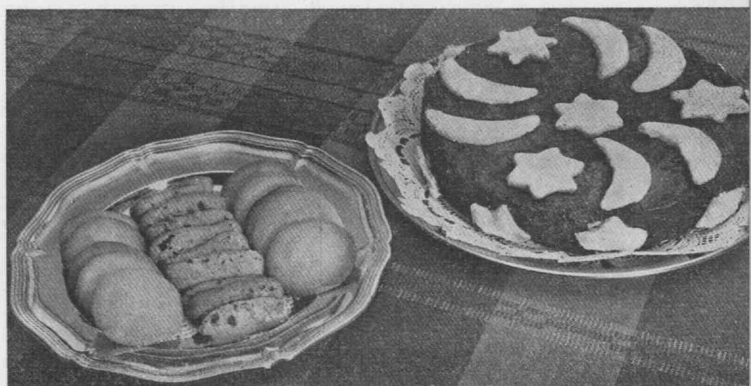
Kehoitan jokaista, joka aikoo valmistaa näitä esineitä, ensin katsomaan mitä tilkkukopassa on, ennenkuin lähtee kaupasta uutta ostamaan.

A. K.—i.

AUTETAANPAS EMÄNTIÄ

Sienikakku.

Joulukakku ja pikkuleipiä

joululeivonnaisten suunnittelussa

Joulu lähestyy nopeasti. Emäntien joulukiireet ovat parhaillaan. Joululahjat, siivous ja ruokahuolet ovat heidän vastuullaan — koko joulun onnistuminen tuntuu aivan riippuvan emännästä. Eikä pienin puuhista suinkaan ole laittaa joulunajan kahvipöytää kauniiksi ja herkulliseksi.

Onneksi ollaan meillä jo siirtymässä n.s. "kakkukulttuurista" tavalliseen, luonnollisempaan tarjoustapaan. Koristetut kakut kuuluvat ja niiden pitäisikin ilmestyä vain pitopöydillemme eikä silloinkaan ylenmäärin monilajisina. Milläs me perheemme ja vieraamme lopullisesti tyydytämme, jos ne alkavat tulla kovin jokapäiväisiksi. Mutta pikkuleivät ovat aina arvossa ja säilyvät hyvin.

Pikkuleipä- ja kakkutaikinoihin vatkataan voi aina ensin, sitten vasta munat, molemmat mieluummin sokerin kanssa. Ja edellisen, raskaamman joukkoon yhdistetään aineet. Nesteaineet, munat, kerma ym. pantakoon joukkoon vähitellen, etteivät juokseta voita. Voin asemesta voidaan arkileivonnaisiin ja lyhyemmän ajan säilytettäviin käyttää margariinia, joka kuitenkin pikemmin vanhenee. Jauhot sekoitetaan taikinoihin tavallisesti viimeiseksi, ellei tule munanvalkuaisvaahtoa, joka siinä tapauksessa lisätään vasta jauhojen jälkeen. Jauhojen joukossa pannaan aina kohotusaineet, leivinpulveri tai hirvensarvisuola, mutta sooda kuitenkin mieluummin sulatetaan taikinaan tulevaan nesteeseen. Jauhoissa tai nesteessä kohotusaineet saadaan varmemmin tasaisesti taikinaan. Soodakokkareet varsinkin jättävät tummia, lipeänmakuisia läiskiä valmiiksi paistuneisiin leivoksiin. Myös taikina kohoaa epätasaisesti, jos kohotusaine on huonosti sekoitettu. Leivinpulverilla voidaan aina korvata sooda ja hirvensarvisuola, mutta on sitä käytettävä ohjeeseen puolta enemmän kuin näitä. Soodaa pantakoon vain happoa (= siirappia, hapankermaa, hunajaa jne.) tai runsaasti mausteita sisältäviin taikinoihin, muissa sen lipeämaku tuntuu.

Kakut pannaan heti taikinan valmistuttua uuniin, pursotettavat pikkuleivät samoin. Mutta kaaviloiden ym. tavoin valmistettavat taikinat saavat seistä muutaman tunnin, että jauhot ehtivät turvota, jolloin niitä tarvitaan vähemmän ja leivonnaiset tulevat mureita. Siirappia sisältävät piparkakkutaikinat seisotetaan seuraavaan päivään, piparkakut siitä vain paranevat. Pikkuleipätaikinoista olisi aina ensin paistettava koekappale, sillä eri jauholajit turpoovat kovin eri tavalla, joten jauhomäärä ei aina ole varma ja pitävä. Leivinpellit voidellaan vähän lämmitettyinä, niin että ne vain kiiltävät rasvasta. Paksulti voidellulla pellillä paistettavien pohjat palavat. Kakkuvuoka sen sijaan voidellaan kylmänä pehmitetyllä, mutta ei sulatetulla voilla ja jauhotetaan sitten vielä kidesokerilla, joka antaa kypsälle kakulle kauniin pinnan. Voipitoiset pikkuleivät pannaan kuumaan uuniin, muut vähän miedompaan, kakut taas aluksi mietoon lämpöön, kunnes kohoavat, jonka jälkeen kakku voidaan varovasti siirtää kuumempaan kohtaan uunissa, mutta oikein varovasti, sillä kolahteluista kakku laskee. Kaasuuunin onnelliset omistajat panevat kakkunsa aivan kylmään uuniin ristikolle ja keskikorkeudelle ja pitävät tulta puoliliekillä koko paistamisajan. Näin he parhaiten saavat kakkunsa onnistumaan. Kakun kypsyyttä koetellakseen varatkoon emäntä leivinpöytänsä laatikkoon esim. sukkapuikon, joka on aina siellä, ettei tarvitse joka kakulle katkaista puuvispilästä uutta varpua.

Leivonnaisemme, jotka tarjoamme yhtaikaa, teemme mahdollisimman hyvin yhteen sopivia, mutta samalla erilaisia. Tämä on otettava huomioon sekä aineisiin että erikoisesti mausteisiin nähden, jotka antavat leivonnaiselle parhaiten erikoismaun ja -leiman. Emme mielellämme yhdellä kertaa käytä samaa maustetta useammassa leivonnaisessa. Jos pöydässä on jo maustekakku, jätämme samantapaiset piparkakut toiseen kertaan.

Pikkuleivät ovat samalla sekä makupaloina että pöydän koristeina, niin että kiinnitämme niiden ulko-

muotoon huomiota. Emme samalla kertaa leivo monta taikinaa esim. kaaviloiden, vaan toisen tankomaisia, kolmannen pullia, pursottaen tai muuhun muotoon. Ja pikkuleivät leivomme nimen mukaan pieniä, siroja. Leivokset ja pikkuleivät on jo kokonsa perusteella eroitettava toisistaan. Nykyisin on tapana asettaa useampia pikkuleipälajeja samalle, hiukan suuremmalle vadille, eikä siis joka lajia eri asetille. Katettu kahvi- tai teepöytä tekee paljon miellyttävämmän, rauhallisen vaikutuksen, jos sillä on vain muutama harva, isohko leipävati ja niillä kullakin vaikka useampikin laji tarjolla. Muutama laji hyviä ja hauskasti tarjolle asetettuja, kotona valmistettuja leivonnaisia tekee vieraisiin ja kotiväkeenkin aivan toisen vaikutuksen kuin pöytä kukkuroillaan kalliita kaupan antimia. Kahvipöytä kertoo toimeliaasta, hyvästä emännästä — tai päinvastoin.

Pähkinätangot:

100 g. voita tai margar., 150 g. sokeria, 2 munankelt., 50 g. kuorittuja pähkinöitä, 1 dl. kermaa (hapanta tai tuoretta), ½ tl. soodaa (tai 1 tl. leivinpulveria), 250—300 g. hien. vehnäjauhoja.
Päälle: 50 g. kuor. pähkinöitä (karkeiksi rouhittuja). Sokerin kanssa vaahdoksi hierotun voin joukkoon lisätään munankeltuaiset yksitellen, hienonnetut pähkinät ja kerma. Jos kerma on hapanta, sekoitetaan sooda sen joukkoon, tuoretta kermaa käytettäessä pannaan kohotusaineeksi leivinpulveria, joka yhdistetään jauhoihin ennen taikinaan panoa. Taikinasta leivotaan pikkusormen pituisia ja paksuisia tankoja, jotka kieritetään pähkinärouheessa ja paistetaan vaaleanruskeiksi.

Mehupiparkakut.

2 dl. siirappia, 1 tl hien. inkivääriä, 1 tl kanelia, 1 tl kardem., ¼ tl maustepippuria. 150 g voita tai margar., 1 dl kermaa, 1 tl soodaa, 200 g sokeria, 2 munaa, 3 rkl — 1 dl marjamehua (esim. punaviinimarj.), 600 g vehnäjauhoja.
Siirappi keitetään mausteiden kanssa. Sen vielä kuumana ollessa lisätään joukkoon voi, joka saa sulaa. Sooda sulatetaan kermaan, munat sokerin kanssa vatkataan vaahdoksi. Aineet yhdistetään ja taikina saa seisoa seuraavaan päivään, jolloin se kaaviloidaan, muotilla otetaan piparkakkuja, jotka paistetaan kauniin ruskeiksi.
Takina voidaan myös leipoa paksuksi tangoksi, josta leikataan viipaleita, ja nämä paistetaan. Leipominen käy täten nopeammin kuin kaaviloiden.

Joulutähdet.

250 g vehnäjauhoja, 100 g sokeria, 200 g voita tai margar.
Aineet yhdistetään. Taikina saa seisoa muutaman tunnin, kaaviloidaan ja tähden muotoisella muotlla otetaan pikkuleipiä, jotka paistetaan aivan vaaleanruskeiksi.

Huomenleivät.

150 g sokeria, 150 g voita tai margar., 2 munaa, 25 g makeita manteleita (= n. 9 kpl), 2 tl leivinpulveria, 250 g vehnäjauhoja.
Päälle: kidesokeria.
Voi vatkataan sokerin kanssa vaahdoksi, munat lisätään yksitellen, sitten kuoritut ja hienonnetut mantelit sekä sekoitetut leivinpulveri ja jauhot. Taikina saa seistä muutaman tunnn, kaaviloidaan, muotilla otetaan kakkuja, joille ripotellaan sokeria, ja ne paistetaan vaaleanruskeiksi.

Vanhat, hyvät mantelivannikkeet.

300 g voita, 200 g sokeria, 1 muna, 35 g (= 25—27 kpl) karvamantelia (ja muutama tippa karvasmanteliöljyä). 425 vehnäjauhoja (hienoja).
Voi vatkataan sokerin kanssa vaahdoksi, muna sekaisin, mantelit kuoritaan ja hienonnetaan. Taikinaa pursotetaan pellille koko- tai puoliympyrän tai tangon muotoisiksi vannikkeiksi, jotka paistetaan hyvässä uuninlämmössä vaaleanruskeiksi.

Munkkisydämet.

3 munaa, 1½ dl sokeria, 1 dl kermamaitoa, 1½ tl leivinpulveria, 6 dl vehnäjauhoja (eli niin paljon, että taikina juuri voidaan kaaviloida).
Munat ja sokeri vatkataan, leivinpulveri sekoitetaan jauhoihin ja aineet yhdistetään. Taikina kaaviloidaan noin 1/2 sm paksuksi, sydämenmallisella muotilla otetaan kakkuja, jotka keitetään rasvassa vaaleanruskeiksi ja kieritetään lämpiminä korppujauhoissa ja sokerissa. Tällaisella sekoituskierittelyllä estetään leivosten pinnan liikasokerisuus, joka monelle saattaa olla epämieluisa. Valmiit munkkisydämet eivät vaikuta kaaviloiduilta, sillä ne kohoavat keitettäessä pulleiksi.

Joulukakku.

200 g voita, 200 g sokeria, 3 munaa, 1 dl maitoa, 2 tl leivinpulveria, 2 dl korppujauhoja, 3½ vehnäjauh.
Täyte: 100 g voita, 2—3 rkl sokeria, vähän kermaa, kakaojauhoja, vähän vaniljasokeria.
Kostuttamiseen: Sokeroitua kermaa, maitoa tai vettä.
Kuorrutus: 1½ suklaalevyä (keittosuklaata).

(*Jatk. siv:lla 196*).

GUSTAV PEZOLDIN . . .

Jatkoa siv. 171

pannen toimeen lyhyen, pysyväisesti mieleenpainuvan juhlahetken. Avattuaan suljetut viralliset määräykset hän teki ensin selkoa laivan matkan päämäärästä ja lastista sekä huomautti odottavansa saksalaisilta miehiltään edelleenkin velvollisuuksien täyttämistä. Olivathan he hänen kanssaan pelottomasti liikkuneet merien syvyydessä U-laivoilla. Tämäkin matka, joka kävi laajojen miinavyöhykkeiden läpi, oli erittäin vaarallinen, vaikka samalla kunniakas. Saksalaisten velvollisuus oli nyt auttaa urhoollisia aseveljiään suomalaisia jääkärejä, jotka Saksan armeijan riveissä olivat uljaasti taistelleet yhteistä vihollista vastaan. Juhlallinen vastaanottohetki päättyi rukoukseen."

Matka tuli vaikean myrskyiseksi. Jääkärimme opastettiin nyt kaikkiin niihin puolustuskeinoihin, joita oli käytettävä vihollislaivan lähestyessä. Ensiksi oli turvauduttava keinotekoiseen sumuun, joka saatettiin aikaan erinäisten laitteiden avulla. Toinen aste oli aseiden käyttö. Jollei onnistuttaisi valtaamaan vihollislaivaa, oli Equity räjäytettävä, sillä missään tapauksessa ei se saisi joutua venäläisten käsiin. Ja Pezold näytti jääkäreille, miten hän komentosillalla olevasta hytistään painamalla vain sähköjohdon nappia saattoi tarvittaessa räjäyttää laivan. Niiden neljän jännittävän vuorokauden aikana, jotka matkanteko kesti, Pezold tuskin lainkaan ummisti silmiään. Jääkärit tekivät sen huomion, että hän aina oli komentosillalla, oli yö tai päivä. Vaaroista ja vastuksista rikkaan matkan jälkeen tulivat vihdoin näkyviin Suomen rannat Pietarsaaren vaiheilla. Equityn kannella vallitsi haudan hiljaisuus. Ilta oli pimeä, vain silloin tällöin loi kuu valjua valoaan. Luotsi Rönnholm, Pezold ja jääkärit, äärimmäisen velvollisuudentunteensa ja jännityksensä vallassa odottivat valomerkkejä, joiden piti osoittaa sekä tietä että tienoota missä kalliin aselastin vastaanottajat odottivat.

Tällä Equityn ensimmäisellä matkalla kävi kaikki nuottien mukaan. Equity purki lastinsa lujien suomalaisten miesten käsiin ja musta aavelaiva pelottoman päällikkönsä johdolla häipyi jälleen merelle. Sen maan kamaralle, jonka vapauden taistelua varten tämä päällikkö kuljetti ensimmäiset taisteluvälineet, ei hän ollut astunut — hän oli siitä vain nähnyt ääriviivat pimeällä taivaanrannalla. Mutta hänenhän olikin määrä kuljettaa Suomeen yhä uusia aselasteja.

Kuukautta myöhemmn Equity päällikköineen todella jälleen Danzigin ulkosatamassa odotti Suomen poikia seuraamaan uutta kallista lastia isänmaahan. Kun reitti nyt tunnettiin, tehtiin matka uhkarohkealla nopeudella. Mutta tästä tuli kaikkien mahdollisten vaikeuksien ja vastusten yhteenveto, ja tapahtui lisäksi, ettei Equity päässyt yhteyteen aseitten hakijain kanssa, vaan saapui ilta illalta ulapalta, missä se päivisin piiloitteli, paikalle, mistä kallista lastia piti tultaman noutamaan, antoi voimakkaita valomerkkejään ja odotti. Turhaan. Wegelius, kuvattuaan mukana olleiden jääkärien ja Gustav Pezoldin tuskallista jännitystä odotuksen raskaina päivinä Porin edustalla, kirjoittaa: "Pezoldin uhrautuvaisuus ja uskollisuus on todella ollut ilmiömäinen, vaikka hänellä oli suuria vaikeuksia voitettavana esim. saksalaisen miehistön mielialan johdosta, miehistön, joka jo uhkaavasti vaati päästä suorinta tietä Saksaan. Vain Pezoldin voimakas persoonallisuus sai miehistön mielialan muuttumaan niin, että sekin oli lopulta valmis ponnisteluihin jääkärien ja Suomen asian hyväksi, joskin sille lienee vihdoin selvennyt, että se täten samalla palveli oman isänmaansa asiaa". Vielä neljäntenä iltana ohjasi Pezold pimeän suojassa mustan aselaivansa Suomen rannalle ja antoi epätoivoisesti valomerkkejään. Turhaan. Ei mitään vastausta Suomen rannalta. Ja niin oli urhoollisen päällikön tyhjin toimin ohjattava aselasti pois maasta, joka kipeästi tarvitsi aseita.

Mikä oli syynä Equityn toisen retken epäonnistumiseen? Miksei Suomen puolelta vastattu aselaivan valomerkkeihin? Näitä on Pezold yhä uudelleen kysellyt sekä itseltään että suomalaisilta, milloin hän kirjeenvaihdon kautta on joutunut heidän kanssaan tekemisiin tai tavannut heitä persoonallisesti. Mutta ohjattuaan laivansa kotiin sen turhalta retkeltä, ei Pezold ollut kuullut Suomesta mitään, ennenkuin Wegeliuksen teos "Aselaiva", joka on Gustav Pezoldille omistettu, hänelle lähetettiin. Se tuli yllätyksenä ja tuotti aselaivan kapteenille suuren, hyvin suuren ilon. Pezold oli saanut sen käsityksen, että valomerkkien antaminen Satakunnan rannalta olisi käynyt mahdottomaksi pakkasyön johdosta, jolloin vene olisi jäätynyt niin kiinni, ettei sitä saatu irroitetuksi sovittuna aikana — jos nyt hänet oikein ymmärsin. Joka tapauksessa uljaaseen Gustav Pezoldiin oli juurtunut pysyvä mielenkiinto ja kiintymys Suomeen, jonka rannalle hän henkensä uhalla oli tuonut ensimmäiset aseet sen vapaussotaa varten. Hän lausui myöskin toivovansa, että kerran pääsisi käymään Suomessa. Työtaakka suuren kustannusliikkeen johtajana oli vastaiseksi estänyt häntä käymästä maassamme.

Mutta juuri tässä johtajanominaisuudessaan hän oli allekirjoittaneenkin kutsunut Müncheniin ja uskollisena Suomen ystävänä hän nyt oli päättänyt alkaa kustantaa suomalaista kirjallisuutta hyvinä saksalaisina käännöksinä. Räikkösen suuren Svinhufvud-kirjan saksannoksen Pezold, joka on erinomainen stilisti, itse tarkasti ja korjasi kaikkein ensimmäiseksi.

Yö oli jo muuttunut aamuksi, kun yhä puhelimme Suomesta, sen kansallisesta tehtävästä ja tulevaisuudesta. Myöskin saksaksi käännettävästä suomalaisesta kirjallisuudesta puhuttiin.

Aamulla saattoivat "Aselaivan" kapteeni ja hänen rouvansa suomalaisen vieraansa asemalle ja luja ja uskollinen oli se kädenpuristus, joka seurasi heidän terveisiään Suomeen. Tuon ne nyt vasta perille.

Niin muodostui käyntini suuren saksalaisen kustannusliikkeen johtajan puheilla unohtumattomaksi elämykseksi. Olin kohdannut saksalaisen miehen, jossa oli jotain Schilleristä, jotain Bachista, mutta ennenkaikkea Lutherista.

Ja hän on Suomen ystävä.

Johtajan tytär

Kirj. Auni Nuolivaara

(Jatkoa)

Kirjuri saapui paikalle ja lyöden konttorin oveen hän kysyi:

"Onko siellä ketään?"

"On —", kuului huokauksena.

"Onko se rouva Bomelius?"

"On —", huokaistiin kuten ennen. Kirjuri olisi nyt nauranut, jos olisi ilennyt. Hän tyytyi vain irvistämään Hillan kääntyen. Mutta tämä kyllä ilkesi, päästi oikein aika hohotuksen.

"Hyvä herra konttoristi, olkaa hyvä ja käykää pyytämässä johtajanrouvalta tämän konttorin avain?" rukoili vanki nöyränä.

"Kyllä, kyllä heti!" Kalle Lehtoapila juoksi minkä jaksoi asiaa toimittamaan. Hilla jäi ikkunaan riippumaan ja hoilaamaan "Mustaa Rudolfia",

"Esti — Estii!" huusi Hilla yhtäkkiä.

"Älä hyvä ihminen kaikille huuda!" koetti vangittu kiellellä, mutta viitsimättä vastata tähän mitään Hilla huusi Estin tulemaan katsomaan lintua, joka muka oli häkissä. Esti tulikin, ja samassa palasi kirjuri.

"Johtajanrouvaa ei löydy koko talosta", ilmoitti hän.

"Voi, voi!" kuului konttorista. Esti hämmästyi kovasti.

"Mikä siellä on?" hän kysyi.

"Hakekaa vasara ja hohtimet, hyvä herra konttoristi, ja hakatkaa lukko rikki!" pyysi vanki, jonka äänen Esti nyt tunsi.

"Mutta lukko on sisäpuolella. Tällä puolella on vain reikä puussa, ei tälle mitään voi, ellei kirveellä säre ovea."

"Odottakaa hiukan!" pyysi silloin Esti ja livahti ulos. Pian hän palasi kantaen isoa avainkimppua. Siitä hän toista toisen jälkeen koetteli avaimia lukkoon. Jo kuudes avain sopi, se vääntyi — ovi aukeni.

Suorana ja juhlallisena kuin kuningatar astui rouva Bomelius vankilastaan sillä eroituksella vain, että hänellä kruunun ja jalokivien asemesta oli vain lasinsirpaleita tukassa.

*

Mutta johtajanrouvalla oli nyt tärkempää ajateltavaa kuin Estin suggestiot. Hän oli ne unohtanut, samoin Signe ystävänsä tähystystornissa. Hän näet puuhasi tanssiaisia. Sitä paitsi olivat koulu ja kasvatus nyt voitettu kanta tehtailija Kuokkasen talossa: Hillan kasvatus oli päättynyt — hänhän oli saanut kosijan. Luutnantin vierailu oli muuttanut kaiken.

Kiirettä ja touhua oli nyt talossa. Ikkunaverhot oli pestävä, suursiivous pidettävä joka huoneessa. Kynttelikört ja kaikki muu kiiltävä hangattiin entistä kirkkaammaksi, huonekalut ja matot piiskattiin. Ruokailuhuoneen harmaa uuni maalattiin viheriäiseksi.

Kun oli kiireesti häärätty kolme päivää ja johtajanrouva neljännen päivän aamuna juuri nautti kahvia ruokasalissa samalla valvoen Sirkan työtä uudinten asettamisessa, avautui ovi, ja rouva Bomelius astui sisään. Johtajanrouva riensi kädet ojolla ystäväänsä vastaan. Mutta tämä käyttäytyi sangen pidättyvästi.

"Sirkka voi toiste laittaa loput", sanoi johtajanrouva sekä alkoi sitten kuvailla monia puuhiaan. Ja sitten tärkein asia: "Katsoppas, se oli luutnantti, joka —"

"Niin — kyllähän tuon kuulin", keskeytti asessorinrouva kuivasti.

"Kuinka — missä?"

"Unohdat, paras Viivi, että telkesit minut lukon taa konttoriin."

"Oi niin, se oli ikävää! Anna, Signe kulta, se anteeksi! Mutta minulla on niin huono muisti — ja sitten tuli kiire lähteä suunnittelemaan tanssiaisia ja sitä varten ajoissa tilaamaan seurahuoneelta kyyppari. Ne ovat niin vaikuttavia aina juhlissa. Siksi poistuin — ethän ole enää vihainen!" Viivi rouva itki pienen värsyn.

"No en, en. Se on jo unohdettu. Kyllä minä ensin olin kovin suuttunut ja aioin sanoa tuttavuutemme ylös, mutta koska Fiina oli keittänyt hyvin mesimarjahilloni, pessyt hopeakattilani moitteettomasti sekä kuurannut sen flanellilla ja säämyskällä, viinerkalkilla ja amonjakilla, niinkuin hän aina on nähnyt minun tekevän, niin hillitsin vihani. Hilla on myös tervetullut meille syömään sylttiä!"

Rouvien ystävyysliitto oli näin saanut uudistuksen. He tarkistivat yhdessä koko talon kellarista vinttiin asti.

"No kyllä sinulla on puuhaa, rakas Viivi", myönsi asessorinrouva.

"On — on! Mutta et osaa aavistaa puoliakaan, kun sinulla ei ole lapsia!" niiskutti johtajanrouva.

"Niin kyllähän aina olen ajatellut, että koti ilman lapsia on vähän tyhjä. Mutta kun toiselta puolen ajattelen, kuinka tyhjä se sitten

olisi, kun ne kasvettuaan suuriksi lähtisivät kodista pois, niin minä ajattelen —"

"Oi, oi, älä puhu, rakas Signe! En kestä tätä! Että Hildegardini — näin nuorena —" Äiti parka itki.

"Joko luutnantti kosi?" kysyi asessorinrouva terävänä.

"No kyllä — ei — minä keskeytin kosimisen, sillä minun mielestäni on morsian vielä liian nuori. Me päätimme jättää kosimisen tanssiaispäivään asti, sillä sinä päivänä Hilla täyttää kuusitoista vuotta. Ja kun Hilla on niin iso kooltaan —"

"Niin — kyllä hän näyttää vanhemmalta. Mutta joko hän osaa hyvin tanssia?"

"Oih —!" Maailma musteni johtajanrouvan silmissä. Hän vaipui lähimmälle tuolille. Tämän asian hän, äiti poloinen, oli kokonaan unohtanut, tärkeimmän kaikesta. Hetken kuluttua hän nousi, heittäytyi ystävänsä kaulaan nyyhkyttäen: "Oi kiitos, rakkain Signe! Sinä annat aina niin arvokkaita neuvoja ja huomautuksia. Ehkä Hildegard ennättää vielä oppia."

"Mutta mistä saadaan opettaja tähän hätään?"

"Jaa —! Etkö sinä tunne ketään, joka kykenisi?"

"Eikö Esti osaa tanssia?"

"Tuskin — maalaistyttö!"

"Kysytään kumminkin!" Ja aina tarmokas rouva Bomelius haki Estin käsiinsä. Tytön vilkkaassa päässä alkoikin heti versoa hedelmällisiä ajatuksia: Kalle Lehtoapila kuului myös urheilu- ja tanssikerhoon, joku iloinen ylioppilas paikkakunnalla oli suorastaan foksi- ja tangoihme. Kylläkai he saisivat yhdessä hänen, Estin, kanssa Hillan pönäkän hahmon edes hieman liikkeelle.

Tanssikurssit alettiin jo samana iltana: piano-, levy- ja radiomusiikki pauhasi vuoroon, kävi siinä töminä ja huiske salin lattialla, kun askeleita harjoitettiin — suursiivous oli varmasti pidettävä toistamiseen, niin pöly lenteli ja hiki virtasi. Estille aiheutui tästä kyllä myöskin erikoista rasitusta: Kalle oli alkanut taasen kovasti rakentaa runoa, ja jospa hän olisikin rajoittunut vain siihen! Mutta mitä siitä — olihan lähellä aina iloinen ylioppilas, ritari moitteeton, joka sai yhden ja toisen kiitollisen katseen Estin harmaista, välkkyvistä silmistä. Kaikki sujui siis tyydyttävästi. Hillan tanssikin muokkautui välttäväksi. Yhtä vain puuttui harjoituksista: filmikonetta, joka olisi vanginnut valkoista kangasta varten opettajien ja oppilaan parhaat temput.

*

Kaksi viikkoa oli kulunut kuin siivillä. Oli tanssiaisilta tehtailija Kuokkasen talossa. Vie-

raat olivat saapuneet. Suloinen hajuveden lemu täytti paikat. Alkukankeus oli voitettu — musiikki kaikui, suuressa salissa tanssittiin, Koulusalissa, herrojen puolella, kilisteltiin, juteltiin. Suloinen sikarintuoksu leijaili sillä taholla.

Vieraitten joukossa oli saapunut myös luutnantti Klingert. Hän oli suudellut tottuneesti johtajanrouvan kättä. Tervehdys ja sotilaspuku olivat tehneet erittäin hyvän vaikutuksen. Kaikki olivat sen huomanneet.

Kaikki sujui siis hyvin ja oli oikein hauskaa, kuten tanssiaisissa tavallisesti. Hillalla varsinkin oli hauskaa ja hänen äidillään vielä hauskempaa, koska hieno luutnantti Klingert tanssi erittäin paljon Hillan kanssa. Ja senkin tietysti kaikki panivat merkille. Onnellisen talonrouvan äidinsydän oli ylpeydestä ja ilosta pakahtua. Ja yhä parempaa oli tulossa.

Hilla ja luutnantti keskustelivat pienessä vierashuoneessa tanssin väliajalla. Jatkoksi edelliseen luutnantti sanoi:

”Niin niin — tiedän kyllä, että olette rikkaita, mutta tokkohan herra johtaja nyt sentään luottaa minulle kahtakymmentä tuhatta.”

”No vaikka kolmekymmentä!”

”Voi, luuletteko hänen näin tuntemattomalle —”

”Tietysti, kun minä käsken!”

”Tekö, pikku enkelini! Tekö tahtoisitte auttaa minua! Voi Hildegard neiti — tanssitte kuin keijukainen! Kunpa saisin onnen tanssia kanssanne maailman ääriin!” Luutnantti heittäytyi sohvaan sekä sytytti tuoksuvan sikarin.

”Mamma, mamma!” huudahti Hilla nähdessään äitinsä kulkevan avoimen oven ohi salissa ja juoksi tämän luo. Siihen ilmestyi myös rouva Bomelius.

”Nyt se kosi!” ilmoitti Hilla silmät pystyssä.

”Ihanko totta? Kuinka hän sanoi?” kysyivät rouvat.

”En minä oikein muista, mutta enkeleistä ja keijukaisista — että minä olin niitä — ja että elämän loppuun asti — ei kun maailman loppuun asti —”

”Ah niin se on — sitä se on! Mitä minä nyt teen?” kysyi liikuttunut äiti.

”Mene kilistelemään sulhasen kanssa nuorten onneksi!” neuvoi ystävätär. Johtajanrouva tummanpunaisessa silkkileningissään purjehti siis vierashuoneen ovea kohti Hilla vanavedessään.

”Rakas luutnantti, saanko kilistää onneksenne — minä tiedän jo —” Tässä liikutus katkaisi sanat.

”Kuinka ...?”

”Tyttäreni on kaikki ilmaissut, meillä ei ole salaisuuksia keskenämme.”

”Niinkö... ja mitä arvoisa rouva ajattelee, olisiko minulla mitään toivoa?”

”Tietysti, sellainen mies — sotilas!” Anopin ylpeys loisti johtajanrouvan silmistä hänen katseillaan mitellessään nuorta miestä.

”Luulette siis, armollinen rouva, että voisin esittää pyyntöni herra puolisollenne?”

”Ei, ei vielä. On parasta, että minä ens'n häntä valmistan. Hän on vähän jäykkä —”

”Sen arvasinkin!” Luutnantti synkkeni.

”Älkää hätäilkö — teen voitavani!”

”Kuinka hyvä sydän teillä onkaan, rakas rouva! Ja milloin asia sitten hänen kanssaan voisi selvitä?”

Jatk. siv. 181.

SIELLÄ, MISSÄ . . .

kalahan karkoitettiin Suomeen ja kolme viimeistä pappia on nyttemmin myös eroitettu.

Ja kaiken tämän bolshevikit väittävät tapahtuvan kansan suostumuksella! Mutta ei Karjalan ja Inkerin kansa ole koskaan tahtonut häväistä kirkkojaan ja karkoittaa pappejaan, vaikka ovelalla menettelyllään bolshevikit saavat toimintaansa muodollisesti oikeutetun leiman. Kirkolle esim. asetetaan niin suuret verot, pakolliset palovakuutusmaksut, ettei veroilla muutenkin rasitettu kansa pysty enää niistä suoriutumaan. Silloin tulee virkavallan edustaja ja julistaa kirkon kaikkine omaisuuksineen valtiolle menetetyksi.

Karjalan ja Inkerin kansa on kuitenkin tunnetusti harrasta kristikansaa eikä jumalattomuusliike ja vainokaan ole saanut sitä luopumaan uskostaan. Niinpä muuan johtomies katsoi jo parhaaksi neuvoa noudattamaan maltillisuutta: ”On vältettävä räyskimistä ja pappien sättimistä, sillä on muistettava oltavan tekemisissä ihmisten kanssa, joille uskonnolliset käsitteet ovat säilyneet sukupolvien perintönä. Näiden harhakäsitysten poistamiseksi tarvitaan määrätietoista työtä.”

Joulukuusen ääressä rakkaittemme parissa muistakaamme heitä, joilla ei joulua ole!

”No en tiedä — ehkä muutamien päivien kuluttua.”

”Voih — minun on matkustettava huomenna Helsinkiin, ensi viikolla sitten jo Ruotsiin — yksityisasioissa, saan lomani kohta. Vasta kuukauden kuluttua niin ollen voisin tulla järjestämään.” Morsiamen äiti jäi miettimään pulmaa. Musiikki alkoi jälleen. Tanssivia pareja pyöri ohi. ”Ja jo tänään olisin välttämättömästi tarvinnut”, mumisi luutnantti.

”Mitä olisitte tarvinnut?”

”Edes osan — vähintäinkin viisi tuhatta.”

”Ahaa — ymmärrän — matkaa varten vähän —”

”Aivan niin.”

”No kyllä sekin järjestyy, luottakaa minuun. Te rakkaan nuoruudenystäväni poika!” Ja hellyyttä huokuen taputti anoppi tulevaa vävypoikaa olalle. Hän riensi pois, mutta palasi kohta takaisin tanssivien lomitse luovien. Ja niin hän painoi kuin painoikin setelitukun kauniin luutnantin halukkaaseen käteen.

”Mitä — kuinka?” Vävypoika hämmästyi kuitenkin kovasti. ”Entä paperit —?”

”Mitkä paperit?”

”No velkakirjat, takaajat ja —”

”Ei tule kysymykseenkään meidän kesken, rakas poika. Tämä oli vain tuollainen pieni matkaeväs!”

”Mutta — tuhansia kiitoksia! Te luotatte liikaa —!’

”Täytyy luottaa pikku asioissa, kun aikoo suuremmissakin!” nauroi johtajanrouva taputellen luutnantin olkaa ja Hillan kähäräpäätä. Hilla muhoili ja luutnantti loisti.

”Noo, jos niin on —”, luutnantti nauroi, ”niin voisiko se ’suuri asia’ sitten olla valmis kuukauden kuluttua? Hildegard neiti lupaili, mutta se kai oli leikkiä — jotain erikoisen suotuisaa —?”

”Ei se ollut leikkiä”, sanoi Hilla terhakasti.

”Mitä luutnantti siis tarkoittaa? Kuinka valmiina —?” kysyi äiti.

”No aivan valmis — paperit täyttäisin tultuani.”

”Hyvänen aika — aivanko ’kirjan päälle’ ja kaikki?” hätäili johtajanrouva.

”Niin pyytäisin.”

Johtajanrouva näytti miettivältä. Tämä tuntui liian äkkiä päätetyltä, mutta kun sulhanen nimenomaan sitä vaati, niin — mutta asialla oli vastuksellinenkin puoli.

”Mutta ajatellessani meidän pappaa —”, sanoi rouva empien.

”Niin tietysti, hänestä kaikki riippuu. Mutta uskallan toivoa sentään, että vaikutuksenne herra mieheenne —” Luutnantti katsoi tulevaan anoppiinsa niin vetoavan kauniisti, että tämä kokonaan heltyi.

”Niin minäkin toivon”, rouva siis lisäsi iloisesti. ”Päätetään niin, että minä hommaan kaikki paperit valmiiksi. Hilla ja minä puuhaamme ne yhdessä. Ja sitten tulette sunnuntaina neljän viikon kuluttua. Silloin on meillä siis vielä suuremmat juhlat kuin tänään, kun on teidän suuri päivänne.” Siihen asti pysyköön salaisuutena.

Luutnantti oli iloinen kuin lintu. Hän suuteli johtajanrouvan kättä ja Hillankin nyrkkiä ja vei Hillan tanssiin.

(Koska lehtemme marraskuunnumero jäi ilmestymättä, jää jatkoromaanin loppu tammikuun numeroon.)

AUTETAANPAS EMÄNTIÄ . . .

(*Jatk. siv:lta 188*).

Koristamiseen: murotaikinasta tehtyjä joulutähtiä (kts. ohjetta edellä), jotka voidaan kuorruttaa sokerivesikuorrutuksella.

Pohjakakkuun käytettävä voi ja munat, kumpikin sokerin kanssa, vatkataan vaahdoksi, jauhot ja leivinpulveri sekoitetaan, aineet yhdistetään ja kakku kypsennetään hyvänpuoleisessa uuninlämmössä. — Pohjana voidaan myös käyttää tavallista sokerikakkua. Oheisen ohjeen mukainen kakku sopii tarjottavaksi sellaisenaankin tavallisena kahvikakkuna.

Täytteeseen tuleva voi vatkataan sokerin kanssa vaahdoksi ja maustetaan.

Kuorrutuksena käytettävä suklaalevy sulatetaan (vähän kiehuvaa kermaa lisätään) ja levitetään kakulle kuumaan veteen kasketulla veitsellä. Levyn sulattaminen käy parhaiten siten, että se paloitellaan johonkin pieneen emalikulhoon tai -mukiin, joka pannaan seisomaan kattilaan vähäiseen veteen. Veden ympärillä kiehuessa ja kannen ollessa kattilan päällä sulaa levy nopeasti.

Sienikakku.

Pohjakakku: sokerikakku.
Kostuttamiseen: sokeroitua kermaa, maitoa, vettä tai mehua.
Täyte: esim. sokeroitua lakkasosetta (raaka- tai keit.)
Kuorrutus: hyvää, vaahdoksi vatk. kermaa.
Koristamiseen: 1 banaani, 4—5 kuiv. aprikoosia ja pistasiamantelia tai (karamellivärillä vihreäksi värjättyä) tavall. mantelia.

Kostutettu sokerikakku täytetään lakkasoseella (myös muu marja- tai hedelmäsose sopii), peitetään kermavaahdolla, jolle sitten ripotetaan runsaasti hienonnettua, vihreää pistasiamantelia. Sen puutteessa voidaan käyttää kuorineen karkeaksi rouhittua tavallista mantelia tai värjätä se. Kuorittu, hien. manteli saa liota voimakkaassa, vihreässä karamelliväriliemessä muutaman päivän ja sitten annetaan sen kuivaa. Tällainen värjätty manteli vain tahtoo värjätä alla olevan kerman, joten se on ripotettava kakulle juuri tarjolle vietäessä. "Sienet" tehdään siten, että kuorittu banaani leikataan neljään osaan, joista saadaan sienien kannat, ja hatuksi kullekin pannaan sokerivedessä pehmeäksi liotettu tai keitetty kuivattu aprikoosi (joita muuten saadaan maallakin ostaa ainakin sekahedelmäsekoituksissa). Banaanin asemesta sopii käytettäväksi kuorittu omena- tai päärynäpala, joka kuitenkin on pantava kakkuun juuri ennen tarjolle vientiä, sillä se mustuu kovin pian.

MUSTA KARHU

HELSINKI
Keskusk. 7

Suomalais-kansallinen

SUUR-RAVINTOLA

keskellä Helsinkiä

Helsinki, 1938. Kirjapaino- ja Kustannus-Oy. Liike.